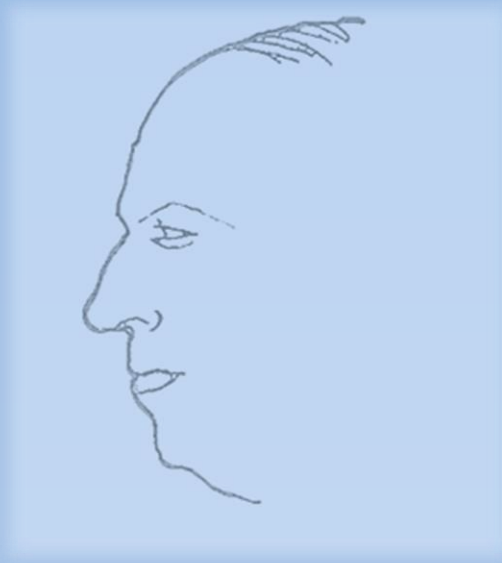

El gust per la lectura

Curs: 2020-2021

Batxillerat

El cor quiet
Josep Carner

**Guia de lectura i orientacions
didàctiques per al professorat**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

El gust per la Lectura 2020-2021

Batxillerat

Guia de lectura i orientacions didàctiques

Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Sub-direcció general de Plurilingüisme

Departament d'Educació

Artur Garcia Fuster

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-No Comercial-Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons](#). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

[Aquí](#) podeu consultar la llicència completa.

Índex

Introducció. Qui és Josep Carner?.....	4
Què representa <i>El cor quiet</i> ?.....	9
Orientacions per al professorat.....	13
Resum i estructura de la unitat didàctica.....	13
En què consisteix el projecte?	14
Estructura.....	16
Objectius d'aprenentatge.....	21
Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic i transversals.....	22
Competències transversals: àmbit digital	23
Continguts clau	24
Interdisciplinarietat	26
Avaluació	29
Activitats. Propostes didàctiques.....	32
Sessió 1. Presentació.....	32
Sessió 2. Les nits.....	44
Sessió 3. Els arbres.....	49
Sessió 4. Les estampes, 1.....	58
Sessió 5. Les estampes, 2.....	66
Sessió 6. Les adreces.....	73
Sessions 7 i 8. L'assenyament i activitat final	76
Bibliografia.....	81

Introducció. Qui és Josep Carner?

Qui és Josep Carner? Nen prodigi, *enfant terrible*, Príncep dels Poetes, articulista mordaç, traductor eficaç, diplomàtic de prestigi, viatger cosmopolita, intel·lectual europeu, símbol català de l'exili...? Josep Carner (1884-

1970) és tot això i encara moltes altres coses, perquè va tenir una vida llarga i plena d'aventures, marcada pels grans canvis socials i polítics que van trasbalsar tot el segle XX, tant a Catalunya, com a la resta del món.

Josep Carner i Puig-Oriol va néixer el 9 de febrer de 1884 al carrer Aribau de Barcelona, on actualment hi ha l'edifici de la Universitat de Barcelona que en porta el nom. El seu pare era un farmacèutic molt aficionat al teatre i la seva mare una dona culta, lectora impenitent. Des de ben petit ja va mostrar unes aptituds extraordinàries per a la lectura i l'escriptura i va publicar els seus primer poemes amb només 12 anys a la revista *L'Aureneta*, sota pseudònim. La quantitat de poemes que enviava era tal, que es va haver d'inventar diversos noms de ploma perquè no reconguessin que les diverses composicions eren escrites de la mateixa mà. Quan el director de la revista, tanmateix, va descobrir qui era el jove (el nen!) que s'amagava darrere aquells enigmàtics enviaments, va fer pública la bona nova a les pàgines de la revista. Acabava de néixer un nou geni poètic.

Lluny, però, d'acovardir-se amb la fama creixent, Carner va convertir-se ben aviat en una figura reconeguda dins del món intel·lectual barceloní. El seu enginy, el caràcter extravertit i, per què no dir-ho, el punt just de fatxenderia propi de la joventut rampant, el van fer cèlebre a les tertúlies més

concorregudes de l'època com les de l'Ateneu Barcelonès. Carner va iniciar una sèrie de col·laboracions en premsa i literàries en les quals tocava tots els pals. Va escriure poemes, articles d'opinió i cròniques; va dirigir revistes, va traduir Dickens, Carroll, La Fontaine o Leopardi i va esdevenir una de les figures més pròximes al polític Enric Prat de la Riba durant el primer desplegament de la Mancomunitat de Catalunya (1914-1917). D'aquí se'n deriva la seva col·laboració amb el naixent Institut d'Estudis Catalans i el contacte estret amb el pare de la normativització del català: Pompeu Fabra. Una de les tasques de les quals Carner va estar més orgullós al llarg de tota la vida.

Del jove Carner se n'expliquen moltes històries, a mig camí de la facècia i de la realitat, que van conformant el llegendari nom de «Príncep dels Poetes» amb què se'l va conèixer, sobretot, durant el primer terç del segle XX. Va participar en multitud de certàmens literaris —com els Jocs Florals— d'arreu de Catalunya. Va assajar les diverses formes mètriques de la nostra poesia a *Llibre dels Poetas* (1904) i va publicar, en aquells temps, un dels seus reculls més emblemàtics, *Els fruits saborosos* (1906), que ell mateix va considerar el seu veritable bateig literari.

Carner no només va modernitzar i ennoblir el nivell poètic de la llengua catalana, sinó que també va ser un renovador de la temàtica i de l'enfocament dels poemes. Essent capaç d'enllaçar la millor poètica catalana medieval amb els nous corrents europeus d'aleshores. Carner va completar perfectament, durant el segle XX, la línia traçada per autors com March, Vicent Garcia, Verdaguer i Maragall. Va refondre els materials d'aquests autors i va col·locar la literatura catalana a l'alçada de qualsevol gran literatura europea del moment. Durant la dècada dels anys 10 va ser un autor de gran popularitat, gràcies a les col·laboracions en premsa, amb la secció

“Rims de l’hora”, que va ser el germe d’un parell de llibres cabdals publicats, tots dos, el 1914: *Auques i ventalls* i *La paraula en el vent*.

Amb els 30 anys ja fets, el poeta coneix la que serà la seva primera dona, Carmen de Ossa. Una noia xilena de família de diplomàtics que havia fet una estada a Barcelona. La història d’amor entre Carner i Ossa és sonada i es casen el setembre del 1915. Els anys següents tenen dos fills. La migradesa pecuniària que li reportaven els seus intents de viure de l’escriptura el van decidir a guanyar-se les garrofes en un altre àmbit menys volàtil. L’any 1921, doncs, i amb una família per mantenir, Carner va decidir iniciar una carrera consular que el duria fora de Catalunya. Un primer exili, més o menys voluntari, que va acabar essent definitiu.

Comença, aleshores, el periple de Carner, que passarà, al llarg dels anys, per Gènova, Costa Rica, Le Havre, Beirut, Hendaia, París i Madrid. Durant tot aquest temps, però, seguirà mantenint el contacte amb Catalunya a través de col·laboracions regulars en premsa. Carner esdevé una de les finestres al món dins dels diaris catalans d’aleshores, on comença a conrear la fama de viatger que sempre l’acompanyarà. Hi projecta la imatge de to savi i irònic, de maduresa ben assumida que podem llegir al recull *Les bonhomies* (1925). També porta els costums més llunyans fins a les nostres pàgines a través del llibre *Del pròxim Orient* (1936). I es converteix en un dels flagells de la dictadura de Primo de Rivera, amb articles satírics i sarcàstics sobre la situació d’Espanya, que van quedar recollits a *Tres estels i un ròssec* (1927). Els seus retorns a Catalunya, en períodes estivals o de vacances, eren sempre saludats a la premsa com esdeveniments remarcables. Els canvis de paisatge tenen, és clar, una influència notable també en la seva poesia, fet que es nota, també, al llibre que aquí treballarem, *El cor quiet* (1925).

La guerra civil espanyola (1936-1939) ho trenca tot. Carner és un dels diplomàtics que es manté fidel al govern legítim de la República de manera que el seu exili es converteix en definitiu. És durant el temps de la guerra, sobretot a París durant el 1938, que Carner escriu un dels seus grans poemes, *Nabí*, que no apareix complet fins al 1941 —publicat a Buenos Aires. D'inspiració bíblica, basat en el profeta Jonàs, *Nabí* és un poema narratiu en

10 cants que tracta sobre la idea del perdó i de la pietat, de la relació íntima que cadascun de nosaltres té amb Déu i amb el més enllà. I és, segurament, un dels cims de la poesia catalana de tots els temps.

Amb la seva segona muller, Émile Noulet, intel·lectual belga experta en poesia francesa simbolista, s'exilien a Mèxic entre els anys 1940 i 1945, fugint, aleshores, de la segona guerra mundial. Carner adquirirà el passaport mexicà

—i, per tant, oficialment, la nacionalitat— que mantindrà fins al final de la seva vida. Després el matrimoni tornarà a Brussel·les, ciutat on s'establirà definitivament. En aquests anys, Carner treballa com a professor en diverses universitats belgues, com la Lliure de Brussel·les o la de Bruges, impartint cursos de literatura. Es dedica, també, a una revisió i reordenació profunda de la seva obra, que veu la llum en el volum *Poesia* (1957). Aquest llibre està considerat com el testament poètic de l'autor. Carner refon els seus llibres anteriors, selecciona, esporga, millora les seves composicions i les presenta en un ordre nou. Tot plegat, configura *Poesia*, pràcticament, com un llibre nou de trinca. El geni poètic i la seva intuïció lingüística i lírica es demostren, simplement, amb un sol exemple. Qualsevol vestigi de paraules arcaiques que puguin tenir les primeres formes de poemes en llibres com *Auques i*

ventalls i el mateix *El cor quiet* (llegits des de la perspectiva del segle XXI), queden ara completament resoltes. Les paraules de *Poesia*, més de mig segle més tard de la seva publicació, segueixen dringant amb el mateix vigor d'aleshores.

Després d'un llibre com aquest, és normal considerar qualsevol producció posterior com un simple apèndix. Carner, tanmateix, va treure encara dos llibres valuosos com *Bestiari* (1964) i *El tomb de l'any* (1966). Un darrer llibre, però, que ja no va poder controlar del tot al veure's afectat per una malaltia degenerativa. Els últims anys de Carner, doncs, van ser entre llums i ombres, entre esclats de lucidesa i de deliri. Un fet que va afectar el seu fugaç retorn a Catalunya el 1970. En una operació de propaganda antifranquista malentesa i pervertida per molts dels intel·lectuals catalans d'aleshores. Carner, en plenes facultats, sempre s'havia negat a tornar mentre Franco continués viu. Mai no sabrem, doncs, com va viure i què va sentir, realment, Josep Carner en el seu retorn. Només que, justament unes setmanes més tard d'arribar de nou a Brussel·les, provinent de Barcelona, el poeta moria. Com si el cos hagués esperat un comiat d'aquell «lloc meu i fe primera»¹. Era el 4 de juny de 1970. I el crític literari i poeta Joan Ferraté² ho va resumir així:

Ha mort, Carner. ¿Sabeu? És el senyor que anava
pel camp i que, en tornant de donar un volt,
deia el que havia vist, a tots portant consol.
Josep Carner és mort: tota la saba
del món ha refluït cap a l'abís,
i és ara una ganyota, la faç del paradís.

¹ Vers del poema de Carner «Si cal que encara et vegi».

² A *Llibre de Daniel* dins de *Catàleg general (1952-1981)*.

Què representa *El cor quiet*?

Ja hem vist que la vida de Josep Carner va ser llarga i fecunda. I això es trasllada, lògicament, als seus llibres. No es tracta de vincular directament vida i obra, perquè això seria caure en l'error de voler entendre la poesia com una translació directa d'una biografia personal. I no és així. Sí que cal ser conscient, però, de l'evolució de la seva poesia i dels llibres que van marcar punts d'inflexió en el seus quefers literaris. *El cor quiet* és un d'aquests moments claus de la seva trajectòria. Un llibre important que suposa en cert trencament amb esquemes i idees de la seva producció anterior. Sense perdre en cap moment, és clar, la seva personalitat poètica inconfusible.

Carner va donar grans obres de joventut. Va ser reconegut amb *Els fruits saborosos* (1906), que dibuixava un món senzill i idealitzat, de petites escenes fàcilment recognoscibles. I va marcar cims de la poesia catalana amb *Auques i ventalls* i *La paraula en el vent* (1914). En el primer elabora un retrat de la vida ciutadana, relligada amb la modernitat del tombant de segle, marcat per un peculiar sentit de l'humor. En el segon, actualitza la poesia amorosa catalana amb composicions que, des del primer moment, ja van resultar emblemàtiques. Carner, pràcticament, es pot dir que "inventa" una nova veu poètica per parlar de l'amor, amb unes composicions profundes i colpidores, però sense perdre la seva ironia característica. La poesia enfocada al món exterior i a la descripció de la societat catalana té continuïtat en *Bella terra, bella gent* (1918) i, pocs anys més tard, tornarà de nou a la idea de cançoners amorós, jugant en aquest cas, amb les composicions formals més llargues, com les balades, a *L'oreig entre les canyes* (1920). Carner, aleshores, ja comença a mostrar alguna de les seves obsessions poètiques més persistents, ço és, la revisió i millora dels seus versos. Una mostra és l'antologia de poesia amorosa anomenada *La inútil ofrena* (1924), que resulta un excel·lent compendi i també un final d'etapa.

El cor quiet, doncs, és el tret de sortida d'un "nou Carner". És el primer poemari marcat per la seva absència lluny de Catalunya, acompanyat de la seva família. Aquest eixamplament d'horitzons queda reflectit en la seva poesia,

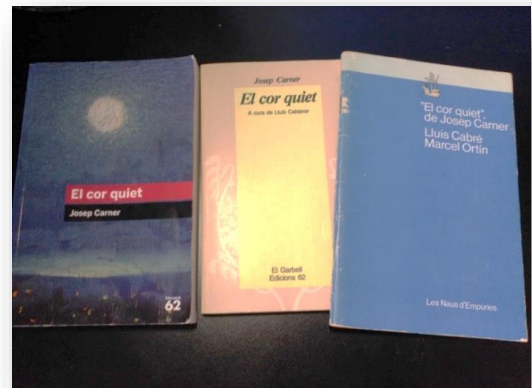
que augmenta la quantitat de paisatges i de referents físics, palpables, que havia tingut fins aleshores. Al mateix temps, Carner continua assajant nous enfocaments poètics, que l'acosten a les idees postsymbolistes, en el sentit de mostrar una poesia de major abstracció i amb més riquesa de matisos, que s'allunya d'alguns dels referents més quotidians que havien poblat la seva famosa producció anterior. Explora, doncs una transcendència que l'allunya, en part, de la "ironia festiva" de les seves primeres obres. I s'endinsa sovint en reflexions de caire metafísic, sobre l'espiritualitat i el sentit de l'existència humana. En un contingut de pensament poètic inèdit fins aleshores en la literatura catalana. És el camí que el conduirà, més endavant, a la seva obra major: *Nabí*.

No es tracta pas —i cal dir-ho— d'un llibre fàcil. I més, si pensem en el públic lector al qual va dirigit aquest treball, alumnes de batxillerat. No obstant això, cal remarcar que és un llibre, com sempre en Carner, molt ben pensat i organitzat, amb una veu lírica que evoluciona al llarg dels poemes, de manera que podem traçar-ne un recorregut que ajudi a ordenar-ne la lectura i copsar-ne el sentit.

El llibre s'organitza en cinc apartats: «Les nits», «Els arbres», «Les estampes», «Les adreces» i «L'assenyament». Encara que semblin, de bell antuvi, seccions molt diferents, tenen un fil en comú que les uneix: el procés d'assumpció de la maduresa humana. La interrogació i la posterior resposta sobre quin és el

lloc que podem ocupar en aquest món. «Les nits», són els poemes que ens serveixen de pòrtic. Hi trobem un “jo poètic” marcat per la desorientació i amb qüestions vitals sense resoldre. La foscor nocturna fa aflorar les pors més íntimes i remarca la solitud de les persones. Hi ha alguna manera de calmar aquests temors, aquest neguit? Caldrà seguir llegint el llibre per saber-ho.

En les tres seccions següents anem veient, a poc a poc, la solució a les preguntes plantejades a l'inici. «Els arbres» suposa una primer aproximació del “jo poètic” a una relació amb l'entorn, a una valoració de la saviesa natural i a la seva perdurabilitat en contrast amb la incerta vida humana. «Les estampes», la secció central del llibre, és també la més llarga.

I resulta un pas més en l'aproximació del “jo poètic” amb la resta de la societat. Si a la secció anterior hi havia un acostament a la natura, ara són les estampes, les imatges, el que ens va acostant, no només a paisatges vegetals, sinó també a paisatges rurals i humans. Hi ha una reconciliació gradual del jo dels poemes envers el món que l'envolta. Una voluntat d'identificació i fins i tot de celebració, molt lleu, de les imatges que el poeta va descriure. «Les adreces», poemes dedicats a persones concretes, suposa el pas següent. Ja no només hi ha una visió contemplativa del paisatge natural i humà sinó que hi ha una voluntat explícita d'entrar-hi en contacte, a través d'aquests poemes-dedicatòries.

La darrera secció, «L'assenyament», dibuixa un pont amb algunes de les temàtiques plantejades a la primera secció. Ara bé, després del passeig per les seccions anteriors, la interpretació de les situacions és diferent. Carner

crea, de fet, aquest nou concepte d'“assenyament”, que reflecteix perfectament el punt final on vol arribar el recorregut poètic. El “jo” dels poemes assumeix que la manera de situar-se dins del món és la d'assumir el seny que només et dona el pas del temps i l'acceptació de la vida adulta. El neguit de la primera part hi segueix essent, però ara s'assumeix com una part consubstancial de la vida. S'hi conjuminen la idea d'humilitat i d'acceptar que, potser, l'única manera de transcendir més enllà de la pròpia existència, és fer-ho a través del llegat poètic. Un llegat poètic que descriu, precisament, aquesta modesta visió del món que trobem en aquesta obra. *El cor quiet*, doncs, és l'acceptació de la vida senzilla, de la veritat nua de les coses a través de la seva aparença més quotidiana. En contra dels trasbalsos que ens brinda la vida, el cor pausat del poeta, la reflexió i la calma.

És evident el contingut religiós del llibre, tant pel que fa a la temàtica d'alguns poemes com pel caire ideològic que acaba desprenent l'obra. En un context com l'actual, i tenint en compte el públic al qual ens adrecem, és important fer una tasca de contextualització històrica i, també, intentar acostar, d'alguna manera, aquesta espiritualitat al cor dels alumnes. Lluny de qualsevol doctrina religiosa, és clar. Han d'entendre que la solució que adopta el poeta davant del neguit passa, de forma ineludible, per la confiança i la pietat cristiana. I això forma part de la comprensió total del llibre. Vist això, però, també podem intentar que, per altres camins, els alumnes trobin la manera personal, sentimental o espiritual de fer-se seus els poemes a partir de paràmetres més contemporanis.

Aquest llibre, doncs, és una referència ineludible dins del corpus carnerià. Una lectura exigent que ens encara amb el Carner més metafísic i segurament més desconegut pel gran públic. Un viatge espiritual al cor del poeta. Hem d'intentar que els alumnes en gaudeixin i, a la vegada, es facin seu aquest periple.

Orientacions per al professorat

Resum i estructura de la unitat didàctica

Ja hem vist què representa *El cor quiet* dins del corpus de la literatura carneriana i quins són alguns dels aspectes més destacables del llibre. Per tal d'iniciar un treball sobre la seva lectura, proposem una unitat didàctica que en vagi resseguint els cinc apartats. De manera que es vagi fent, de forma simultània, la lectura d'alguns poemes a classe i d'altres a casa (o al parc o al metro...) de forma autònoma.

Aquesta unitat didàctica proposa dos mètodes d'actuació. D'una banda, hi ha unes activitats que es poden seguir al llarg de 8 sessions i que tenen un fil conductor. Són les activitats marcades pel símbol: ❖ . És a dir, es proposa una unitat didàctica completa de 8 classes que permeten resseguir tot el llibre i treballar-ne totes les seccions. Tanmateix, si algú no pot, no vol o no té temps de completar la unitat didàctica sencera, es presenten, per a cada sessió, altres activitats alternatives que permeten treballar poemes o aspectes concrets de cadascuna de les seves parts. De manera que es poden emprar propostes per a «Les nits» o per a «Les adreces» de forma independent, encara que no se segueixi del tot el projecte de treball. Aquestes altres activitats estan centrades en la lectura d'alguns poemes concrets.

En què consisteix el projecte?

Hi ha una qüestió de fons que és important resoldre d'entrada quan es tracta d'aproximar-nos a autors com Carner que, per als alumnes, semblen tan llunyans. Quina és la seva vigència? Per què cal llegir-los? El tractament de la literatura a l'aula resulta fonamental perquè, tal com afirmen Jordi Badia i Daniel Cassany (1994) proporciona, a l'ensem, dimensions ètiques, estètiques, culturals i lingüístiques a l'alumnat. Resumint les paraules dels experts (Badia i Cassany, 1994: 9):

«1. Educació ètica: tot text literari comporta ineluctablement una referència més o menys explícita al camp dels valors, de la moral i de les opinions que construeixen una cultura. [...]

2. Educació estètica: algú ha dit que la literatura és l'art per mitjà de paraules. Sens dubte, la literatura contribueix a formar la sensibilitat artística de la persona. [...]

3. Educació cultural: la literatura forma part del saber humà, de la cultura general, de la tradició humana, i cal accedir a un mínim bàsic d'informacions per poder participar profitosament en les manifestacions literàries de cada moment. [...]

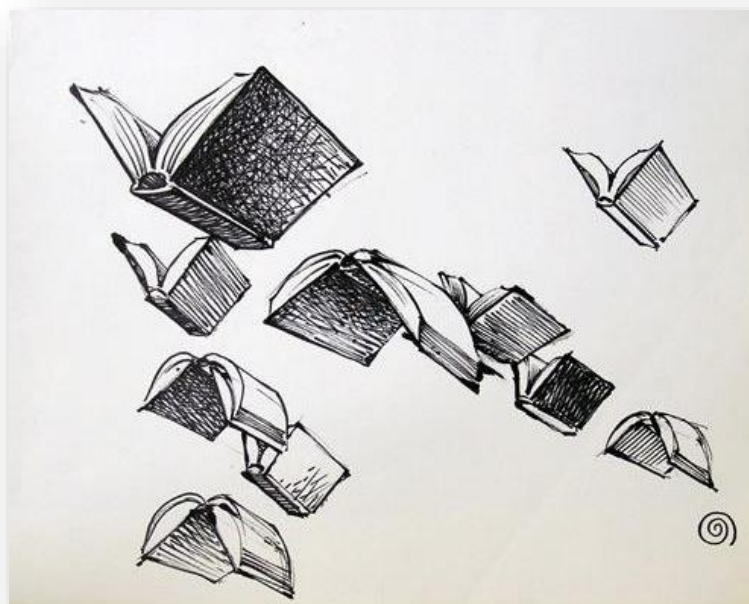
4. Educació lingüística: el treball literari pot enfortir i desenvolupar determinats aspectes de la competència lingüística i comunicativa general de l'alumnat.»

És a dir, la lectura de textos literaris és una manera de vincular i de cohesionar l'alumnat amb el món i la cultura que els envolta d'una forma amena i eficient. Em sembla que una manera d'acostar autors a les aules contemporànies és la de trobar nexes en comú entre els seus temes i tòpics i la sempre atrafegada vida dels nostres estudiants. Acostar el que per a ells poden ser "mòmies noucentistes" a autors que els cridin i els interpel·lin. A actualitzar i a dotar d'una pàtina de contemporaneïtat l'obra dels nostres clàssics. Això ho podem fer, i ho veurem, ressaltant els punts en comú que poden tenir aquests textos i els seus autors amb les discussions i vicissituds dels nostres dies. Perquè, en definitiva, un clàssic —com Josep Carner— és aquell autor amb una obra que es manté viva i vigent al llarg del temps.

Hem vist que *El cor quiet* és un llibre que suposa una mena de viatge a la maduresa i al seny del seu jo poètic. Llegir i resseguir aquest llibre, doncs, és fer un trajecte moral, de manera que s'acaba traçant un autoretrat de com pot ser una persona entre els 30 o els 40 anys, quines pors i esperances es tenen i quina és una possible forma d'assumir-les o de superar-les.

Aquest projecte, per tant, intentarà resseguir de forma paral·lela el periple d'aquest jo poètic al llarg del llibre; alhora que dibuixarà, a través de les activitats, un retrat de com són els alumnes que l'estan llegint. Es tracta de fer dos processos paral·lels. Entendre el sentit del llibre i, a la vegada, que els alumnes facin també una reflexió personal i adaptada a la seva edat de les preocupacions i dels temes que tracta el poeta.

Així, doncs, es plantejaran activitats que combinin sempre la lectura i comprensió de l'obra de Carner amb aspectes dels poemes que puguin acostar-los a qüestions més personals o contemporànies. Cal que entenguin, també, que la literatura és un contínuum i que, d'una forma o altra, els tòpics que surten al llibre sempre seran vigents.

Estructura

Com dèiem, aquesta unitat està preparada per fer-se en unes 8 sessions de secundària, és a dir, al voltant d'una hora cadascuna de durada. A cada classe s'anirà tractant una secció del llibre (a «Estampes», la més llarga, se n'hi dediquen dues), amb activitats que en puguin resumir o sintetitzar les idees claus. No s'han de fer totes, és clar, hi ha un ventall on escollir, sempre enfocat, però, a resseguir un camí concret. L'objectiu és que, de la mateixa manera que el poeta fa un trajecte de les pors a la seva acceptació, els alumnes elaborin un seguit d'activitats o textos que també els serveixin, en el futur, com a "autoretrat" de quins eren els seus neguits i els seus projectes quan rondaven la majoria d'edat.

El conjunt d'activitats que han de resoldre els alumnes ha d'esdevenir una "càpsula del temps" una carpeta personal que, anys més tard, puguin consultar i els serveixi per veure com eren aleshores; què recordaven, quins paisatges significaven alguna cosa per a ells i què s'esperaven de la vida. En el fons, aquesta "càpsula del temps" és una altra forma d'anomenar el que serà una carpeta d'aprenentatge, que elaboraran a mesura que vagin llegint i treballant alguns dels poemes a l'aula. Una documentació paral·lela que no només acrediti què estan aprenent, sinó també què els està aportant, personalment, aquesta lectura.

Vegem en forma de resum com dividirem aquestes sessions i quin tipus d'activitats hi podrem trobar. A l'apartat de propostes didàctiques es marcarà amb **negreta** els enunciats que haurien de resoldre els alumnes i amb **color blau** les indicacions per orientar els professors. Marquem amb el símbol ❖ les activitats que formen el fil conductor de la "càpsula del temps":

Sessió 1. Presentació

- ❖ Treball d'activació de coneixements previs a partir dels conceptes, paraules o idees que travessen el poema: seny, oblit, follia, fe, ànima, nit, dedicatòries, maduresa, saviesa, joventut, abnegació, espiritualitat, insomni, somnis (positius? Negatius?) humilitat, identitat, paciència, desig, recança, bellesa...
- “Tot torna a començar”, Mishima. Reflexió al voltant dels cicle de la vida i la naturalesa a partir d'una cançó pop actual que es planteja dubtes similars als de Carner.
- Articles de *Les Bonhomies* que són el revers en prosa de l'actitud que mostra Carner en algun dels poemes d'aquest llibre.
- ❖ Vida de Carner. Procés de canvi vital que influencia en la seva poesia. Maduresa, Eixamplament d'horitzons temàtics.

Sessió 2. Les nits

- ❖ Reflexió sobre la por amb [mentimeter](#) perquè en surtin conceptes associats a partir de poemes com “Nocturn” o “Perdut en mon jardí”. Projectar-ho a la pissarra i debatre-ho.
- Activitats de comparació entre poemes de la secció que reflexionen al voltant de la bogeria, la fugacitat de la vida o dels somnis.
- ❖ “El beat supervivent” com a porta d'entrada a l'evolució del llibre.

Sessió 3. Els arbres

- ❖ La saviesa que Carner atribueix sempre a la natura. Comparar amb el primer poema d'*Arbres* (“Voldria ta ciència...”).

- ❖ Banc d'imatges d'arbres i de flors que surten al llibre. Quins coneixen o poden identificar d'entrada i quins no?
- Identificació de lèxic de la naturalesa.
- Els arbres, contacte amb la natura vinculació arbres amb actituds humanes.
- Viatges que marquen alguns dels poemes del llibre. Elaborar un mapa amb els viatges i poder-hi ubicar alguns dels poemes dels quals es parla.
- ❖ Associar la imatge dels arbres a records concrets. Records a través de la natura.

Sessió 4. Les estampes

- Comparació del poema "Venus" amb l'obra de Botticelli *El naixement de Venus*.
- Identificació del jo poètic amb el paisatge a través de diversos poemes.
- El cicle de l'any al llarg de la secció. D'estiu a primavera.
- Comparació poema de Carner amb text de Rodoreda.
- ❖ Relacionar imatges amb moments vitals del passat. "El retorn al poble".
- ❖ Comparació de les estampes amb alguna imatge del passat personal dels alumnes.

Sessió 5. Les estampes, 2.

- Les estampes de mar i de muntanya. La concepció d'aquests poemes.
- ❖ Aproximació lenta al paisatge humà dels poemes.
- Els altars de la llar, quina idea en tenim avui en dia?

- El cicle de les celebracions religioses.
- ❖ Redactar imatges del seu futur a partir de “Cançoneta incerta”. Comparació amb “Cançoneta leu i plana” de Maria Cabrera.
- ❖ Treball epigrames a partir d'exemples com “A una oreneta”.

Sessió 6. Les adreces

- Similituds i diferències entre alguns poemes de la secció
- ❖ Escriure una adreça a un company o amic. Llegir-la en veu alta.
- Reflexió sobre la creació poètica a partir de la mateixa escriptura.

Sessió 7. L'assenyament

- Relació de poemes de la 1a i la darrera secció “A mig son – Interval” / “Nit de San Joan – L'home que fa giravoltar l'espasa”.
- Fixar-se en l'objectiu final del llibre. Reflexió sobre la maduresa a partir de poemes en concret.
- “El castell de l'Oblit”. La humilitat. Importància dels primers i últims poemes del llibre.
- ❖ Creació de grups de 3-4 persones amb la llista de conceptes treballats a la 1a sessió. Han de definir-los, ara, a partir del que en diu Carner i poder associar-los a poemes i versos en concret.

Sessió 8. L'assenyament, presentacions.

- ❖ Activitat final. Exposicions orals sobre poemes a partir d'alguns dels conceptes treballats a la primera sessió. Alhora, han d'explicar quina

idea tenen ells d'acord o en desacord amb el poeta. Això s'enregistra i completa la càpsula del temps.

Conclusió i objectius finals

Si se segueixen totes les activitats marcades amb el símbol ❖ els alumnes tindran una carpeta que, partint dels exemple d'*El cor quiet* de Josep Carner, contindrà:

- ❖ Una llista/reflexió de les pors i temences en aquest moment vital.
- ❖ Un text de record associat a la naturalesa.
- ❖ Un text de record d'alguna imatge significativa del passat.
- ❖ Un text que intenti descriure una imatge del futur.
- ❖ Un text oral dedicat a un company o amic on explica què valora d'aquesta persona.
- ❖ Una exposició on, des dels 17-18 anys, parla i reflexiona sobre com valora la maduresa i entén la poesia de Carner.

Tots els textos, tan escrits com enregistrats, configuren un bon autoretrat del present, el passat i el futur de l'alumne en forma d'imatges descrites.

Objectius d'aprenentatge

1. Fomentar el gust per la lectura de poesia.
2. Entendre i explicar les idees principals que enclou el llibre *El cor quiet*.
3. Situar la importància de Josep Carner dins de la literatura catalana i relacionar-ne la figura amb altres autors anteriors, coetanis o posteriors.
4. Generar opinions i arguments sobre el fet literari a partir de l'experiència vital per a generar lligams amb l'obra literària tot respectant la diversitat i les diferències entre iguals.
5. Analitzar les creacions artístiques sense complexos i defugir etiquetes simplistes.
6. Promoure la connectivitat del text literari amb altres textos i altres expressions artístiques.
7. Valorar l'obra literària des d'un punt de vista social i cultural.
8. Potenciar la capacitat pròpia dels alumnes en la creació artística en qualsevol de les seves manifestacions a partir de la inspiració literària.
9. Valorar i fomentar la comprensió del text literari amb la lectura en veu alta.
10. Redactar textos de diversa tipologia literària a partir de models tant poètics com de prosa.

Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic i transversals

	COMPETÈNCIES
DIMENSIÓ COMPREENSIÓ LECTORA	1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls.
	3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.
DIMENSIÓ EXPRESSIÓ ESCRITA	4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització.
	5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística.
	6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal.
DIMENSIÓ COMPREENSIÓ ORAL	8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinent.
	9. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.
DIMENSIÓ LITERÀRIA	10. Llegir obres i conèixer els autors i les autores i els períodes més significatius de la literatura catalana, la castellana i la universal.
	11. Expressar, oralment o per escrit, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos.
	12. Escriure textos literaris per expressar realitats, ficcions i sentiments.
DIMENSIÓ ACTITUDINAL PLURILINGÜE	Actitud 1. Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.
	Actitud 2. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta.

Competències transversals: àmbit digital

DIMENSIONS	COMPETÈNCIES
INSTRUMENTS I APLICACIONS	1. Seleccionar, configurar i programar dispositius digitals segons les tasques a realitzar.
	2. Utilitzar les aplicacions d'edició de textos, presentacions multimèdia i tractament de dades numèriques per a la producció de documents digitals.
	3. Utilitzar les aplicacions bàsiques d'edició d'imatge fixa, so i imatge en moviment per a produccions de documents digitals.
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I ORGANITZACIÓ DELS ENTORNS DE TREBALL I APRENTATGE	4. Cercar, contrastar i seleccionar informació digital adequada per al treball a realitzar, tot considerant diverses fonts i mitjans digitals.
	5. Construir nou coneixement personal mitjançant estratègies de tractament de la informació amb el suport d'aplicacions digitals.
	6. Organitzar i utilitzar un entorn personal de treball i aprenentatge amb eines digitals per desenvolupar-se en la societat del coneixement.
COMUNICACIÓ INTERPERSONAL I COL·LABORACIÓ	8. Realitzar activitats en grup tot utilitzant eines i entorns virtuals de treball col·laboratiu.
CIUTADANIA, HÀBITS, CIVISME I IDENTITAT DIGITAL	10. Fomentar hàbits d'ús saludable de les TIC vinculats a l'ergonomia per a la prevenció de riscos.
	11. Actuar de forma crítica i responsable en l'ús de les TIC, tot considerant aspectes ètics, legals, de seguretat, de sostenibilitat i d'identitat digital.

Continguts clau

Aquests són els continguts claus del currículum que podem relacionar amb les competències mencionades més amunt.

Dimensió comprensió lectora
1. Comprensió literal, interpretativa i valorativa. Idees principals i secundàries.
2. Estratègies de comprensió per a l'abans, durant i després de la lectura o de la seqüència audiovisual.
3. Estratègies de cerca, ús de cercadors i tractament de la informació per a la construcció del coneixement.
Dimensió expressió escrita
4. Estratègies per a la producció de textos escrits i multimèdia: l'escriptura i la creació audiovisual com a procés.
5. Adequació, coherència, cohesió, correcció i presentació. Normes ortogràfiques.
Dimensió comunicació oral
6. Processos de comprensió oral: reconeixement, selecció, interpretació, anticipació, inferència, retenció.
7. Elements prosòdics i no verbals.
8. Textos orals formals i no formals, planificats i no planificats.
Dimensió literària
9. Períodes literaris i estètics significatius de les literatures catalana, castellana i universal.
10. Autors i contextos sociohistòrics de les literatures catalana, castellana i universal.

11. Lectura i comprensió de textos: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics.

12. Temes i subgèneres literaris. Tòpics.

13. Redacció de textos d'intenció literària.

14. Lectura d'obres de la literatura catalana, castellana i universal, o juvenils.

Dimensió actitudinal i plurilingüe

15. Lectura i escriptura sovintejades sobre temes diversos i en contextos diferents.

16. Formes de cortesia i respecte en les interaccions orals.

17. Varietats lingüístiques socials i geogràfiques.

Interdisciplinarietat

La gràcia de treballar la literatura —i, més concretament, la poesia— a l'aula, és que es tracta d'un gènere amb tantes formes, temes i tòpics que permet acostar-nos-hi de moltes maneres diferents. La diversitat i la riquesa poètica de Carner, a més, ens permeten fer un treball que es basi, no només en els aspectes típics de l'anàlisi poètica (mètrica, figures retòriques...), sinó que també ens facilita aproximar-nos a realitats que normalment es treballen a d'altres assignatures.

La bona poesia —i la de Carner ho és de forma innegable— ajuda a reflexionar no només sobre el fet literari, també sobre moltes altres qüestions que ens afecten de forma individual o col·lectiva. Cada bon poeta projecta una nova mirada sobre el món, una nova manera de veure'l i d'entendre'l. A través de la seva lectura els alumnes amplien les mires i eixamplen el pensament a noves realitats que, fins aleshores, potser els havien estat vedades. És aquest el motiu pel qual és important que els alumnes llegeixen i llegeixin poesia, perquè amb cada nou poema hi trobaran una nova manera de dir alguna cosa que, abans, potser veien, però no miraven. Perquè podran anomenar nous paisatges, descriure noves realitats, afinar nous conceptes, que fins ara se'ls esmunyien de forma imperceptible. La lectura és un acte eminentment individual, però no hi ha més plaer que el de compartir lectures i punts de vista. Barrejar mirades i interpretacions dels poemes. Cada text pren forma en la imaginació del lector d'una manera independent. I és bo que sigui així. Cal fomentar que cada alumne es faci seu el poema (sempre que això no es converteixi en fer dir coses al poema que no diu ni per casualitat). Però sí que és necessari promoure la discussió de matisos i d'interpretacions, fer-los veure que es poden fer seus els textos, i

que els poemes romanen mentre, com deia Gabriel Ferrater, «se'ns muden els sentits».

JOSEP CARNER³

En el més alt i més fosc de la nit, no vull sentir
l'olor de maig que bronz a fora, i és petita
la làmpara amb què en tinc prou per fer llum
a les pàgines tènues del llibre, les poesies de Carner,
que tu em vas donar ahir. Fa dos anys i quatre mesos
que vaig donar aquest llibre a una altra noia. Mots
que he llegit pensant en ella, i ella va llegir
per mi, i són del tot nous, ara
que els llegeixo per tu, pensant en tu.
Mots que ens han parlat a tots tres, i fan
que ens assemblem. Mots que romanen,
mentre ens varien els dies i se'ns muden els sentits,
oferts perquè els tornem a entendre. Com una pàtria.

Carner sempre hi serà, com una pàtria íntima, perquè hi puguin retornar al llarg de la seva vida. I cada vegada els interpel·larà d'una manera diferent. Aquesta és la gràcia de la poesia i un dels primers conceptes que és de menester que entenguin. No han de tenir por de fer-se-la seva, d'aplicar sentits personals a versos concrets, que els acompanyaran i els ajudaran a descriure sentiments i situacions a partir d'aleshores.

Un llibre tan variat de formes i temàtiques com *El cor quiet*, permet aproximar-nos-hi des de diverses òptiques. Els seus poemes abracen temàtiques que ens porten a la reflexió sobre qüestions íntimes o realitats socials i històriques. La secció dedicada als arbres ens pot permetre tractar aspectes de la biologia i de la botànica d'una forma original. I, al mateix

³ *Les dones i els dies*, Gabriel Ferrater, Edicions 62, La Butxaca, p. 93, 2010.

temps, descobrir a través dels poemes, aspectes de la natura que cada cop passen més desapercebuts en societats urbanes modernes. També ens acostava a discussions filosòfiques o religioses, sobre les esperances, les pors i els sentits de la vida.

Les activitats plantejades durant aquesta unitat aniran en aquesta línia. No només sobre la comprensió dels textos, també en la línia d'aconseguir que els alumnes se'ls facin seus. Que els poemes els reconnectin amb aspectes del seu entorn als quals potser mai havien parat esment; que els permetin reflexionar i repensar qüestions del passat i del present, que els enfrontin amb projectes de futur. Carner ajuda a ampliar el vocabulari, que és com dir que ajuda a eixamplar la realitat que els alumnes poden descriure, a esbotzar els límits del seu món. I, a punt d'endinsar-se a l'edat adulta, això és un regal irrenunciable.

Avaluació

Com ja s'ha comentat durant la presentació del projecte, la idea global —si se segueix del tot aquesta unitat didàctica— és que els alumnes acabin elaborant una mena de “càpsula del temps”. En el fons, una carpeta d'aprenentatge que s'anirà fent al llarg de les classes i que anirà recollint, sobretot, les reflexions al voltant de la lectura del llibre de Carner. De manera que, quan quedi finalitzat, aquesta carpeta o càpsula virtual sigui un “autoretrat” de com pensen i què senten els alumnes en una etapa tan crucial de la vida. Són en una època de cruïlla de camins, de decisions que marcaran de forma important els pròxims dies que vindran.

Per aquest motiu és important que la lectura poètica els ajudi, també, a fer balanç sobre les seves vides. A ressaltar records o situacions viscudes. Que el llibre sigui una invitació a la reflexió, d'entrada, personal, però també si cal col·lectiva, amb la resta de la seva classe. Seria fantàstic que, al cap dels anys (10, 15, 20...) poguessin retrobar els textos que van escriure, dedicar, recitar o explicar quan tenien 17-18 anys, i vegin si han canviat o no els neguits i la joia que sentien aleshores. Una manera de vincular sentimentalment els versos de Carner a la seva vida.

La lectura ha de ser un acte íntim, que s'ha de fer amb calma. Sobretot quan molts dels poemes reclamen un alt nivell de concentració. Les activitats d'aquesta unitat es proposen com un acompanyament a la lectura. És a dir, es destacaran alguns dels poemes per treballar a l'aula, amb el supòsit que la resta de poemes s'aniran llegint de forma més o menys simultània individualment. I que, a la vegada, el professor pot anar resolent els dubtes lèxics o de sentit d'algunes expressions que els alumnes individualment no puguin capir.

No es proposa una avaluació de tipus finalista, amb vista a aconseguir una nota concreta. Més aviat un acompanyament que faci grata la lectura, que ajudi a aprofundir-hi i a enriquir-ne els matisos. Per aquest motiu es fomenta la discussió de conceptes a classe i l'exploració d'alguns dels poemes en grups cooperatius. Es comença sempre amb una activació dels coneixements previs, per veure d'on parteixen els alumnes, i es continua el camí poètic a partir d'aleshores. L'activitat final, que consisteix en l'exposició oral d'algun o alguns dels poemes a través dels conceptes o idees treballats els dies anteriors, serà avaluada pels mateixos companys. D'aquesta manera es fomentarà l'intercanvi d'opinions i possibles interpretacions dels poemes, alhora que ajudarà a millorar-ne la comprensió.

En aquest sentit, doncs, es proposa de fer al llarg del projecte una avaluació continuada i formativa que vagi corregint i matisant la feina que l'alumnat va elaborant al llarg de les classes. Tenint en compte que les proves d'avaluació de la unitat se sostenen, sobretot, en la correcta redacció i producció de textos, es proposa un tipus d'avaluació basat en els següents conceptes:

- Bases d'orientació o models per escriure
- Formularis d'avaluació inicials
- Rúbriques d'avaluació, coavaluació o autoavaluació
- Avaluació entre companys
- Carpeta d'aprenentatge
- Avaluació del professor

Basant-nos en el fet que una part important dels treballs de la unitat es fa o bé en parelles o bé en grup, em sembla molt important remarcar el concepte de coavaluació. Sovint, els mateixos companys són els avaluadors més durs i exigents amb la feina duta a terme a l'aula. El fet de saber que un company

valorarà la teva feina, a la vegada que tu tindràs la possibilitat de valorar-ne la seva, aporta una motivació extra a l'hora d'encarar les tasques didàctiques. Cal emfasitzar, finalment, que la lectura d'un llibre no és una activitat tediosa (obligatòria!) amb l'únic objectiu de superar-ne un treball o examen i aconseguir una nota positiva. És un procés intel·lectual que, com a estudiants, els ha de resultar engrescador pel que suposa de repte. I fer-los entendre que els pot ajudar a entendre i explicar el món, el seu món.

Activitats. Propostes didàctiques

Sessió 1. Presentació

La primera sessió serveix per fer una aproximació al llibre abans d'iniciar-ne la lectura. És important crear expectatives i que els alumnes tinguin ganes d'endinsar-se en una obra com aquesta. També fer-los perdre la por a la lectura de poesia. I que puguin veure com moltes de les idees que apareixen al poemari poder resultar-los també pròximes.

- ❖ **1. Activitat individual i/o en grup. Proveu d'explicar amb les vostres pròpies paraules i sense buscar cap tipus d'informació els següents conceptes:**

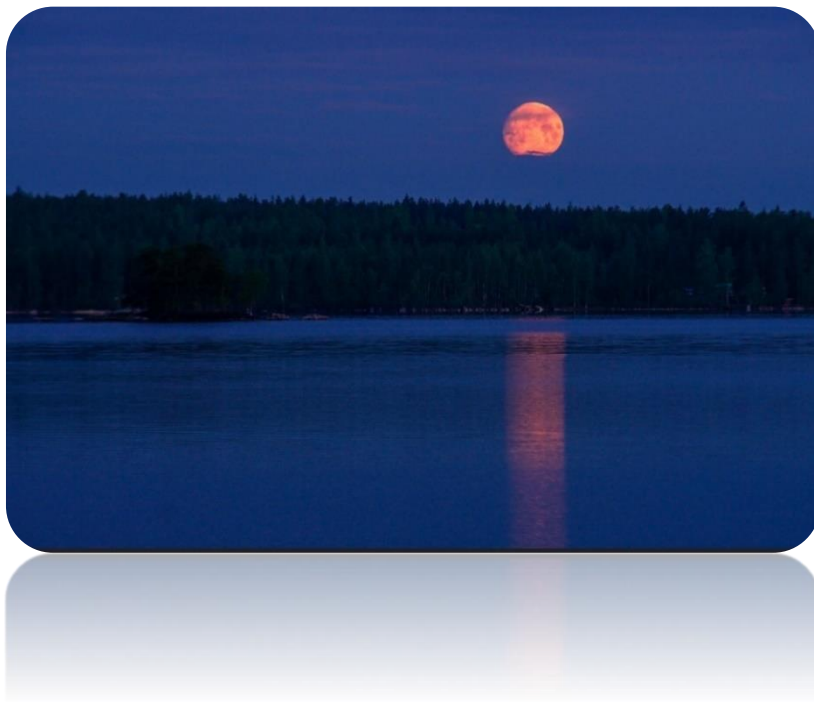
Seny, Oblit, Follia, Fe, Ànima, Dedicatòria, Maduresa,
Joventut, Abnegació, Espiritualitat, Somnis, Saviesa,
Humilitat, Identitat, Paciència, Desig, Recança, Bellesa

És important deixar una absoluta llibertat als alumnes perquè escriguin el que els suggereixin aquests conceptes. Fer-los entendre que no hi ha definicions correctes o incorrectes, que totes les respostes poden ser vàlides. Que expressin què els evoquen, amb quines altres paraules les relacionarien, on les han vist escrites o si han sentit algú que les hagi fet servir alguna vegada. Un cop s'ha deixat una estona perquè els alumnes responguin, es posen en comú amb tota la classe. Es poden contraposar idees i relacionar conceptes com fe-espiritualitat, desig-recança, saviesa-

paciència, bellesa-joventut, seny-maduresa... Què tenen en comú, per què les relacionem?

2. Sovint, els títols poden semblar atractius o suggeridors, també avorrits o anodins. Trieu les vostres lectures a partir del títol? Què us sembla *El cor quiet*? Quin significat us sembla que pot tenir?

Ho poden discutir en parelles i després posar-ho en comú amb el grup classe. Què suposa tenir el cor quiet? És un símbol de la tranquil·litat, de pau, fins i tot de mort?

3. Durant la mateixa època en què Carner preparava *El cor quiet*, el poeta havia començat la seva carrera com a diplomàtic. Tot i viure a l'estranger, no va deixar de col·laborar a la premsa catalana. Una mostra de la seva tasca com a articulista la trobem al recull *Les bonhomies*, que va aparèixer el 1925, el mateix any que sortia *El cor quiet*. A continuació podeu llegir dos dels seus articles: «Un amic íntim» i «L'estilogràfica»:

Un amic íntim

L'home és fet així: gaudeix sense gratitud, i àdhuc sense parar-hi ment, la quieta carícia immòbil de les coses que el volten, però el canvi, tanmateix, l'adoloreix una mica. Cada dia travessem davant un arbre sense fer cabal de tota la seva successió de miracles, però el dia que hom l'abat, sentim, per un segon, una mena d'orfenesa. Tenim el costum de passar vora un cafè tot il·luminat, multiplicat pels miralls, atordit de converses; i fins el dia que el substitueix un Banc -paredat, com aquell qui diu, a encesa de llums- no ens adonem que el cafè ens feia un moment de companyia, amb el seu esclat heterogeni i vivent; i sentim, de cop i volta, una mica de solitud. Per adornar-nos d'una gracia necessitem en general adoptar previ determini pedantesc: "Avui esmerçaré una estona per dar un tomb inútil i sentimental." Les coses, per impressionar-nos si us plau per força, no tenen més remei que, amb llur desaparició, emportar-se'n una mica la nostra vida. Tots nosaltres, amb alguna recança, amoixem reminiscències de coses que no veiérem sinó d'esma i que ja no hi són: conservem, talment, la flor emmesteïda que ens donà una noia de la qual no hem sabut ni sabrem mai la color dels ulls. Així, abans de morir, ja ens anem projectant gradualment en l'ombra.

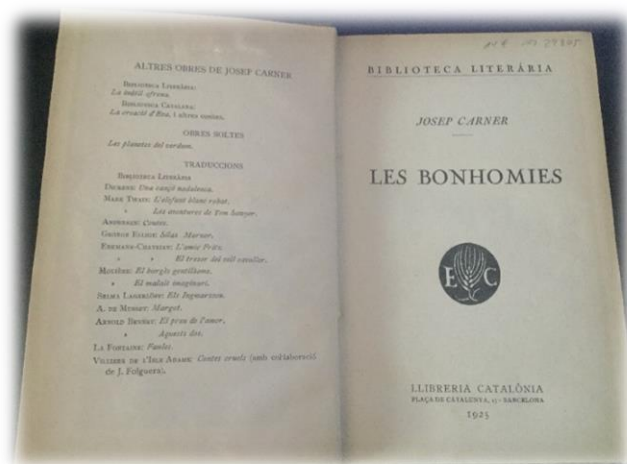

I no hi ha cosa prou insignificant per a no parlar-nos, el moment que és bandejada, amb un bri de melangia. Avui, després de contemplar la varietat de dames i de noies -els homes les hi precediren- vestides, sota la pluja, d'una mena d'escafandres, d'un caqui taronjós o un negre xarolat, he començat de

preparar-me, en esperit, al comiat d'aquesta vella cosa immensament popular: el paraigua. No us convido pas a les reminiscències literàries del paraigua: el paraigua de l'oncle rural de *vaudeville*, el paraigua panxa enlaire de l'estudiant i la modisteta, el paraigua nerviós i prim de la jove dama, el tendal solidíssim del capella, el paraigua diminut de la *divette* i amb el qual hom assenyala un espectador i amaga la fingida escena del bes, el paraigua oficial del senyor de copa alta que va a una cerimònia a l'aire lliure (dos estris a la vegada! -pensa el bon senyor- una desgracia mai no ve sola!), el paraigua deformat i bruixenc de la castanyera, el paraigua tort del pagès, el paraigua perforat del fumador, el paraigua del poruc que obrint-lo i tancant-lo espanta els gossos, el paraigua del ric celibatari egoista i prudent, arborat per bé que no hi hagi sinó un cap de núvol a l'horitzó, contrapart elegant --seda, malaca i or- del baròmetre que hi ha en una repiseta, ben acuradament embeinat quan el somriure del cel és inequívoc, mai no deixat a ningú, i només temerós d'haver de caure... després d'acompanyar cada vegada amb més freqüència al seu encirat senyor als enterraments, a les mans d'algun nebot inexpert.

No, us convido a considerar com el paraigua ha estat íntimament unit a l'evolució de la vostra personalitat. Vau entrar a la vida, com si diguéssim, fent servir de cavall, d'amagatotis, els paraigües de les visites de compliment. Després va tenir paraigua per a anar a l'escola -era un de vell del vostre

pare-, i la vostra delícia era de passar-hi sota una canal. Després va passar de nois a xicots, i el que us divertia era de topar amb els paraigües dels altres. Després va començar d'encarcarar-vos. I el vostre padrí us va regalar un

paraigua per a vosaltres; aleshores el vostre orgull era de tragar-lo majestuosament, com qui duu una atxa a la processó. Després vau canviar l'ideal de la majestat pel d'una certa independència salvatge, i una de les seves proves més paleses va ésser de renunciar a l'ús del paraigua. Després vau canviar la independència salvatge per l'elegància; us fèieu mundans i ballàveu amb les noies; aleshores portaveu un paraigua anomenat anglès amb una estudiada displicència. Després vau festejar, i, certament, una de les proves més heroiques que vau dar del vostre amor va ésser de mullar-vos com un peix, sota només que una o dues puntes de la branilla del vostre paraigua, mentre ella, sota tàlem, jugava tota cofoia amb el seu paraigua graciós, convertit en un bastonet. Al viatge de nuvis, tot i atorgant una natural preferència a la deliciosa companyona, la vostra conducta ja no va ésser tan suïcida. Després va venir aquell temps que hom compren que la felicitat en el matrimoni es basa, sí, en l'amor, però només s'assaona mitjançant la diplomàcia, i aleshores vau fer capir a la vostra muller que amb un paraigua sol, us mullàveu tots dos. Després vau arribar a aquella mena de tolerància que algú altre administrés els vostres afers: la muller dóna el paraigua quan creu que el temps fa mala carota i encabeix, sense consultar-vos, en el portamantes que dureu per al viatge, el paraigua de deixar, aquell tan feixuc, que té per mànec un cap de gos, com sembla que s'estilava quan teníeu el xarmpió i la rosa. Alguns diumenges a la tarda heu de portar el paraigua en forma transversal, per aixoplugar-hi el vostre infant, que tot i la pluja ressonant i l'empipament d'haver d'anar amb el puny mig dislocat, encara no us perdona les seves innumerables preguntes sobre coses bastant elementals, però que heu oblidat completament, i a les quals acabeu responent les més descarades falòrnies. Després el noi és tancat al col•legi, la muller se us ha tornat sedentària, els amics se us han anat fent fonedissos; a més, plou: una cortina de melangia i d'humitat que us fa mal. Però teniu el

paraigua que us dóna un redós confortable i us afavoreix amb un poc de misteri, i us separa una mica de l'altra gent, i ningú no li pot negar, en la vostra mà, una estabilitat viril i respectable. Ah! i encara, una cosa. Bo és sopar en família, i el menjador resplendent, i l'encís de la casa amb unes cambres alegrement insomnes i d'altres blanament endormiscades. Però també és plaent d'eixir, en acabat, sense companyia, per la ciutat de carrers lluents, obsessionada d'un plugim que, vora els arcs voltaics de les places, sembla de petits diamants, i sentir, sota el paraigua, que ell és una llar per a vós tot sol.

- **Remarca quins són els passos que Carner associa a cadascun dels paraigües.**
- **Hi ha algun tipus de reflexió vital, al final de l'article?**

L'estilogràfica

De moment, vaig preferir de no fer renou al volt de la desaparició de la meva estilogràfica. No volia donar pàbul a una llegenda notòriament injusta. En el si de la meva família, tinc, en efecte, una reputació singular de perdre les coses. He reparat que les famílies, en el llenguatge, hi prenen més la calor i el moviment que no pas l'exactitud. Precisament, si hi ha un home que no perdi les coses sóc jo. Però la meva família no distingeix entre aquests dos fets, destriats, al meu juí, per un abisme: haver perdut *una cosa* i haver perdut la *memòria* d'on l'hem deixada. Jo sóc, certament, aquella mena d'home capaç d'emportar-se'n una caixa de llumins de la casa del seu millor amic, com de no ensopegar mai en presència del revisor del tren a *quina* butxaca he posat

el bitllet, com de portar tres o quatre mesos a la butxaca una lletra que la meva muller m'ha recomanat que expedís. (Mai no he pogut comprendre per què la meva muller, amb l'opinió injusta que té de mi, continua lliurant a l'atzar, pràcticament, la seva correspondència, a menys que sigui pel goig de tornar-la a veure quan ve el canvi d'estació). Però exceptuant paraigües i alguns altres atuells que tenen igualment un fals posat d'inèrcia, no he deixat caure res en un trau insondable i definitiu. I àdhuc – amb modèstia, però – he de reconèixer que hi tinc un cert mèrit a no perdre res. Perquè no és pas que a mi em succeeixi com a aquell personatge d'una poesia de Schiller⁴ que tirava anells al mar i després els trobava en partir el peix que li duien a la taula aquella mateixa nit. Ni tampoc no sóc d'aquelles persones que prenen tantes precaucions per no perdre absolutament res, i sempre estan fent balanços i tancant calaixos amb pany i clau; i, en eixir d'una visita, s'encaren amb els senyors de la casa i els diuen amb un aire desimbolt: «He portat un capell, un abric, un bastó i una cartera. Total, 4. Ara, anem a veure el paraigüer». No. No sóc nat per a ésser un home estricte. Tinc una naturalesa més aviat baldera. I, justament, el fet que jo no perdi les coses l'atribueixo al meu posat d'innocència, de confiança. En el fons, les coses troben que sóc un bon company. Més que dar-me un positiu disgust, em fan alguna petita facècia. Juguen a fet amb mi. Però jo no deixo mai de petge la idea – aconsoladora, amb tot i la seva vaguetat – que la cosa escàpola és en un armari o calaix X, sempre dins els meus dominis, fonamentalment fidel, i àdhuc preparant-me una graciosa sorpresa per al dia que ja n'hauré comprada una altra d'igual.

⁴ Referència a la famosa balada de l'escriptor, historiador i filòsof alemany Friedrich von Schiller (1759-1805) anomenada *L'anell de Polícrates* (*Der Ring des Polykrates*) publicada l'any 1797.

Bé: el fet és que la necessitava, jo, la meva estilogràfica. De primer, així i tot, estava decidit a no cercar-la, perquè ella no s'aferrissés en el seu eclipsi – i aquesta idea era la bona – ; però aviat em vaig adonar que sense la meva estilogràfica jo esdevenia, pràcticament, un analfabet. Sense ella no em reeixia la mica d'estil literari que m'és habitual. Vaig haver d'escriure una lletra urgent de felicitació a estrebades penoses, i encara amb el poc tacte, tot pensant en l'estilogràfica, d'al·ludir a certes possibles contrarietats de la vida, que us poden sotjar de la primera recolzada estant. L'estilogràfica m'havia malavesat amb el seu truc de fer-me semblar més fi, intel·lectualment, del que sóc. Va haver-hi *un* amic (i és un miracle) que veient-me sirgar a base d'aquella àrdua missiva congratulatòria, fou capaç de l'heroisme de prestar-me la *seva* estilogràfica. I, per cert, no sé per què tothom és tan absurdament gelós de la *seva* estilogràfica. No sé pas què hi veuen. Les estilogràfiques *dels altres*, o bé pinten uns cabells gairebé invisibles, o bé són unes reals escombres. Però jo vaig rebutjar l'estilogràfica del meu amic. No m'agrada de sentir-me una mirada anguniosa al damunt, plena de la temença que hom la forci massa o carregui de costat.

De tant en tant, ho confessaré, jo mirava, enyorívol, la butxaca de la jaqueta on tenia el costum de portar l'estilogràfica (contra el parer de la meva muller, que troba més elegant de dissimular-la, adherint-la a la butxaca de l'armilla). Vaig agafar un llapis, però els llapis han progressat massa. Fa un cert nombre d'anys que van inventar de vendre'ls amb la punta feta. Ara ja es veuen amb la punta trencada, en innumbrables intervals. Agafar un llapis, és una cosa que un mena infal·liblement al destraleig. El llapis modern té la pruija que us esmerceu en la cultura física. Entre unes coses i altres, vaig comparèixer a casa amb una certa amargor. La meva muller em va mirar amb un aire serè. Havia arribat a casa a l'hora justa. (Aquell dia el món exterior no m'era

atractívol). De sobte els seus ulls s'endolciren. Va fer la cara de quan festejàvem, enrojolada i contenta: «Gràcies a Déu que m'has cregut – va dir-me – i portes l'estilogràfica a la butxaca de l'armilla».

- **Quines conseqüències té, la pèrdua de la seva estilogràfica? Anoteu-los.**
- **A quina conclusió final podem arribar? Què és millor?, guardar les coses en l'ordre lògic habitual o en el nostre ordre lògic particular?**

La lectura d'algun d'aquests articles ens pot servir per vincular les virtuts del narrador d'aquests escrits amb els conceptes treballats a l'activitat número 1. Podem comprovar com Carner es presenta com una persona entrada a la maduresa, familiar, que accepta amb bonhomia els petits plaers o contratemps de la vida. Amb una facilitat prodigiosa per treure una lliçó vital dels detalls més petits o anecdòtics com poden ser l'ús del paraigua o de l'estilogràfica. Una actitud vital, la d'aquests articles, que podrem relacionar, també, amb molts dels poemes que trobarem a *El cor quiet*.

4. Mishima és una banda de música pop barcelonina. Escolteu aquesta cançó [«Tot torna a començar»](#) del disc *Ordre i aventura* (2010) i reflexioneu sobre quin pot ser el seu significat (o significats).

Tot torna a començar

Quan d'un cel blau del nord
somriguin núvols blancs i bufi el vent
i els teus pulmons s'inflin com veles
i el sol t'escupi raigs al front.

Quan els pit-rojos i les cadernereres
els gaigs, les garses i els mussols
refilin a l'uníson una melodia
que tens al cor, potser comencis a sospitar.

(Tothom sap que la sospita és la primera forma de fe que existeix.)

Quan recuperis tots els fragments
d'aquest naufragi que és la memòria,
d'aquests parracs ja no en direm corbates,
d'aquesta espelma ja no en direm llum.

Quan de la fosca nit salvatge
l'udol dels llops, convocant la lluna,
recorri en calfreds els petits cossos
dels vostres fills, és que tot torna a començar.

Potser tu mai has tingut un amic imaginari.
Potser tu mai li has demanat res al teu àngel de la guarda.
Potser tu mai t'has sentit fill d'un pare desconegut.

Podem pensar en aquesta cançó com una manera d'entrar, des de la modernitat, en reflexions similars a les que trobaran al llibre.

Parar esment a les mencions d'aspectes de la naturalesa, com els animals que hi apareixen i quin sentit tenen els seus comportaments amb la idea que la vida és un cicle que sempre acaba i recomença ("Quan d'un cel blau..."). La natura com existència cíclica, doncs, el valor de la memòria lligat a la paraula concreta ("quan recuperis tots els fragments..."), el reconeixement de la fe o la creença en qüestions intangibles ("potser tu mai...") són aspectes que també trobaran durant la lectura d'El cor quiet.

És una possibilitat fixar-se no només en la lletra d'aquesta cançó i en alguns versos en concret. També es pot treballar a partir del videoclip del tema, basat en la pel·lícula Ordet (La paraula), de Carl Theodor Dreyer, del 1955. Una pel·lícula que reflexiona sobre el poder de la fe. I veure quins elements del videoclip es relacionen amb el tema de la pel·lícula i pensar per què el grup hi ha pensat a l'hora d'acompanyar d'imatges la seva cançó.

- ❖ **5. Busqueu informació sobre Josep Carner i escriviu-ne una breu semblança biogràfica. Cal esmentar els següents aspectes i dir, al final, de quina web has tret la informació de cada cosa. Has de redactar amb les teves paraules, no copiar fragments de cap web.**

<https://www.escriptors.cat/autors/carnerj/portic-josep-carner>

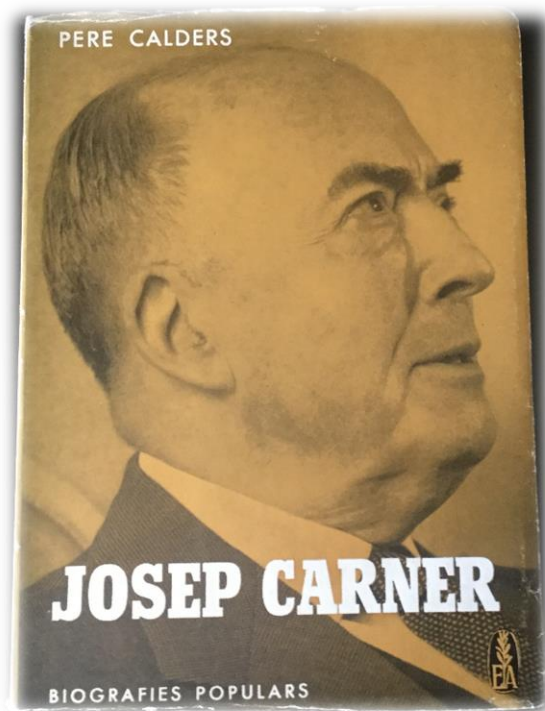
<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/josep-carner>

<https://www.encyclopedia.cat/ec-gec-0015193.xml>

- Anys i lloc de naixement i de mort.
- Obres poètiques més reconegudes.

- Obres que va traduir d'autors estrangers.
- Temes que tracta a les seves obres.
- On podem trobar manuscrits de les seves obres.
- Reconeixement de l'obra de l'autor dins de la literatura catalana.
- Països i ciutats en què va viure.

La intenció és amb aquesta cerca guiada és que coneguin altres webs més enllà de la Viquipèdia per investigar sobre la vida i l'obra d'autors catalans. Han d'escriure un text coherent i cohesionat, que demostrï la seva capacitat de síntesi de la informació de fonts diverses.

Es pot fer una activitat similar a partir del concepte "Nit". Què els evoca aquesta paraula? Els dona pau o tranquil·litat? O més aviat, en aquesta edat, és sinònim de festa i de disbauxa?

- ❖ **7. El primer dels poemes s'intitula "Nocturn". Llegiu-lo i intenteu descobrir quines de les pors del poeta podem identificar. Expliqueu amb quin estat d'ànim identificaríeu el protagonista.**

És important que el professor guï la lectura i que els faci fixar en aspectes concrets del poema. La situació de la qual parteix, les interrogacions que s'hi fan... Quin estat d'ànim aporten? Entendre que les preguntes sense resposta són una porta oberta a l'entrada del llibre, al neguit que presenten i que els poemes del llibre intentaran resoldre. Es poden comparar les insinuacions que fa el poeta amb el que ha aparegut a l'activitat 1.

- 8. A Nit de Sant Joan hi apareix el tema de la bogeria. Fixa't en quins elements del poema transmeten aquesta idea. Penseu en algun record personal en què us hagueu trobat amb alguna persona que es considerés boja. Quin tipus de comportaments s'hi associen? Els veiem al poema?**

Cal fer notar la singularitat de la nit de Sant Joan. La màgia de la revetlla i els elements que la conformen, com el foc. S'ha de remarcar el simbolisme d'aquests elements enllaçant-los amb la dona enfollida que surt al poema.

8.1. Seguint amb aquest poema. Quin record teniu de les nits de Sant Joan? Identifiqueu imatges del poema amb records viscuts durant aquesta nit?

9. “Cau a la mar l’estel més bell” i “Perdut en mon jardí” són dos poemes que podem vincular fàcilment amb el primer del llibre, “Nocturn”. Quins elements en comú hi trobeu? Anoteu els elements de la natura que hi apareixen i penseu en si tenen una connotació positiva o negativa.

És destacable novament l’ús de les preguntes que es fa el jo poètic al llarg de la composició. Les interrogacions constants transmeten el neguit cap a allò desconegut.

10. Un dels recursos més usuals de Carner són la prosopopeia i la personificació. És a dir, dotar de parla o d’actituds humanes objectes inanimats o no humans. Com, per exemple, “Besa mon front una fullola incauta” («Perdut en mon jardí») o “Darrere meu s’ha esparpillat l’Ahir” («Proximitat de la Mort»). Busqueu en els poemes d’aquesta mateixa secció altres exemples d’aquest tipus. Què penseu que transmeten?

El fet de dotar de vida o aptituds humanes plantes, animals, objectes o sentiments contribueix a dotar d’una mirada pròpia i singular al poeta. També, en aquests casos, a augmentar el sentiment de la por. Que tot al seu voltant pugui cobrar vida humana fa que augmenti la sensació de perill que sent, perquè tot és susceptible de ser valorat com un atac.

11. La corranda és un tipus de composició popular. Busqueu informació sobre aquest tipus de composicions i expliqueu en quins aspectes s'adapta al poema "Corrandes d'una pluja a la nit".

La informació hauria de ser sobre aspectes formals del poema, com la mètrica i la rima, per exemple. Que vegin que la repetició de cert patró rítmic i de reble és el que dona el to popular al poema.

12. Fixeu-vos que, fins ara, tot i situar els poemes de nit, el jo poètic de les composicions sempre vetllava o tenia insomni. Al poema "El somni del destriament" és el primer en què ens situem, ja d'entrada dins del somieig del narrador. Quines imatges del poema us semblen més estranyes? Heu tingut mai un somni on hi apareguin elements absolutament sorprenents o il·lògics?

Estaria bé que el poema servís per activar, també, l'explicació d'elements onírics dels propis estudiants. De manera que es pugui crear un catàleg de somnis estranys de tota la classe.

❖ 13. El beat supervivent tanca la primera secció del llibre i suposa un primer punt d'inflexió dins del poemari. En quin sentit fa servir Carner el terme beat? Pot tenir una connotació irònica?

Un beat és algú feliç, però també pot ser, és clar, algú molt devot i/o beatificat per l'església. Que el jo poètic es catalogui de beat tenint en compte que rememora la seva època de jove calavera (ara redimit per la família) té un to còmicament amable.

13.1 Quins són els objectes i sentiments que s'identifiquen amb el fadrinatge? Quins amb la maduresa? Amb quins s'identifica més el jo del poema?

Cal que parin esment als objectes de la llar que descriu el poeta, com la quotidianitat de la casa i el son de la família és qui li transmet la tranquil·litat.

13.2 El darrer vers del poema, però, «perquè la nit és, com la mort, viventa.», té alguna cosa a veure amb la idea de prosopopeia que s'ha tractat a la pregunta 5? Enllaça amb el neguit per la lleu línia (fins i tot invisible) que separa la vida de la mort?

La idea d'una Mort personificada que assetja qualsevol vida ja apareix al poema "Proximitat de la Mort". Dotar de vida o aptituds humanes qualsevol objecte, planta o animal vol dir, a la vegada, que la mort n'és el revés. I que, per tant, tots portem la mort a dins d'una forma o altra. La lectura cristiana dels poemes alleuja aquest pes, perquè hi ha una esperança de salvació eterna. Però, allunyant-nos d'això, també es pot provar una lectura dels poemes que s'obri a altres espiritualitats o creences que puguin tenir els alumnes.

Sessió 3. Els arbres

Els arbres tenen una importància cabdal a la poesia de Josep Carner. Al llarg de la seva trajectòria va donar a conèixer poemes amb aquesta temàtica de forma regular. Prova de tot plegat és el recull *Arbres* (1953) que després passaria a ser una secció del llibre *Poesia* (1957). A *El cor quiet*, hi trobem una primera forma de molts d'aquests poemes a la secció "Els arbres", que suposa una primera aproximació del jo poètic amb la natura del seu voltant.

- ❖ **14. Carner va ser un gran enamorat dels arbres. Tant, que fins i tot hi va acabar dedicant un recull poètic sencer amb el nom *Arbres* (1953). El recull, després de la dedicatòria, comença amb aquests versos:**

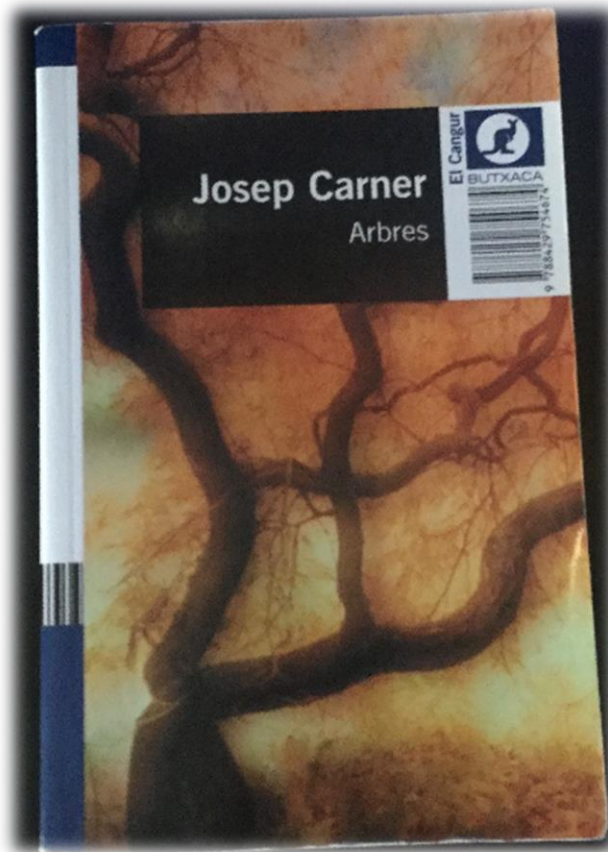
Voldria ta ciència,
arbre, per al meu cor,
tu que en el temps geliu ets paciència
i en dia ardent aboques un tresor.

Carner assigna sempre als arbres una saviesa antiga, fins i tot superior a la humana, perquè els permet viure més temps. Fixa't en el primer poema de la secció "Els nostres pins" i destria, de cada estrofa, quina és la característica positiva primordial que el poeta assigna a cadascun dels pins.

Aquesta activitat pot servir per aprofundir en les diverses característiques que Carner associa als arbres. I aprofundir en la idea de prosopopeia tan habitual a la seva poesia. Aquesta activitat es pot fer igual amb el poema següent, "Els ametllers de Sarrià".

14.1. Para atenció al fet que, en aquesta part del llibre, Carner comença a resoldre alguns dels interrogants que tenia a la secció anterior «Les nits», gràcies a la saviesa de les respostes que li donen els arbres. Quins poemes d'aquesta secció et sembla que aporten pau al poeta?

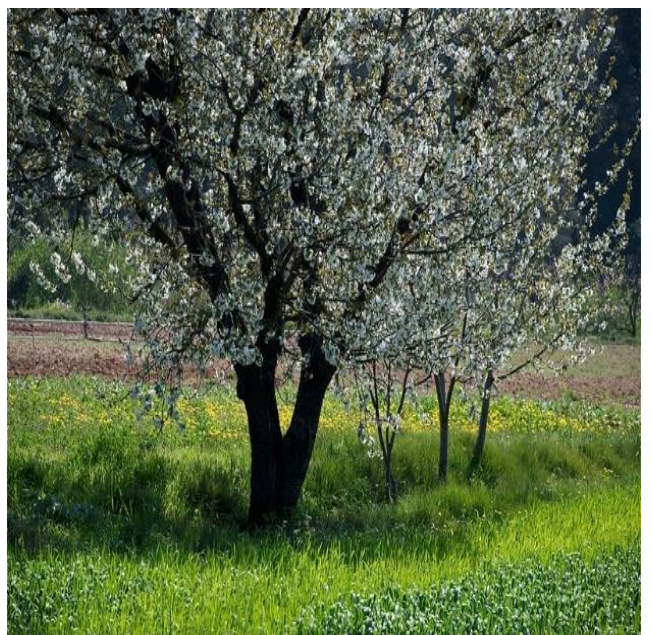
Podríem destacar-ne els Pollancs de França, el conjunt de poemes "Fruïterar florit" o "Els cocoters de Macuto".

- ❖ 15. Avui en dia, i en contextos urbans, s'ha perdut en gran mesura la capacitat per identificar els diferents tipus d'arbres que habiten al nostre voltant. Per entendre bé, però, com de bé descriu Carner aquests arbres, és millor veure'n imatges i poder comparar. Seríeu capaços d'associar cada fotografia amb el nom de l'arbre al qual Carner dedica algun dels seus poemes?

El pi, L'ametller, El pollanc, L'aubercoquer, El presseguer, L'eucaliptus,
El cocoter

Associeu a cada arbre la característica que segons el poema de Carner, us sembli que el defineix millor.

Els alumnes poden buscar els adjectius o les comparacions que millor els sembli que defineixin cadascun d'aquests arbres segons els poemes.

16. Més enllà dels noms dels arbres. Destria quina és la resta de vocabulari del camp lèxic referit a les plantes que podem trobar a "Pollançs de França" o "Fruiterar florit". Carner associa aquestes parts dels arbres a parts del cos humanes? Quines són?

17. Sou capaços d'identificar més arbres? Creeu un banc de fotografies d'arbres que sigueu capaços d'identificar i associeu, a cada arbre, alguna virtut o qualitat com fa Carner a les seves poesies.

Els alumnes poden escollir dos o tres arbres més, en cas que coneguin tipus d'arbres.

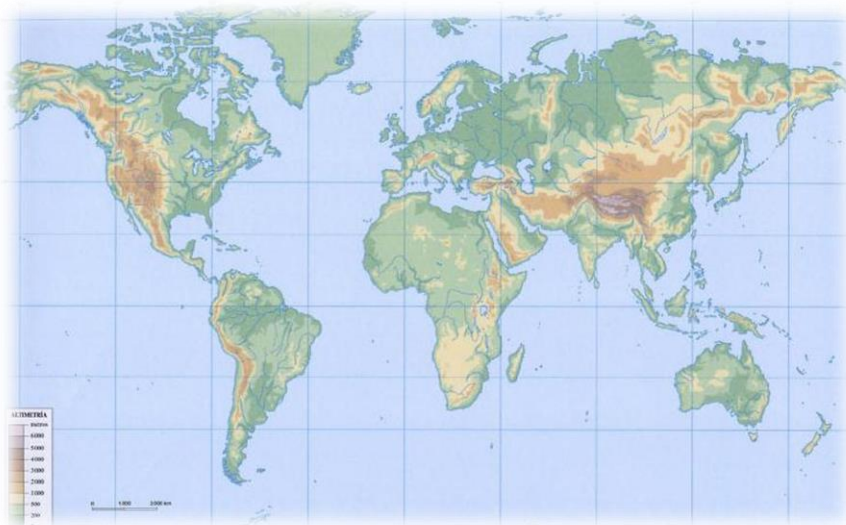
18. A l'article de *Les bonhomies*, «Sota les frondes gotejants» Carner descriu una passejada al voltant d'arbres a l'hora del capvespre, que és la que més li agrada. Llegiu l'article i penseu en quins comportaments que Carner assigna als arbres durant l'article podem trobar, també, en els poemes d'aquesta secció.

19. Llegeix amb atenció el poema "Els pollançs de França". Relacioneu cadascuna d'aquestes accions que fan els arbres amb el vers (o versos) en concret d'on les podem deduir:

Definició	Vers
Dos s'acosten i proven de fer-se un petó	

Definició	Vers
Fan cua per anar a l'església	
Caminen ordenats com militars	
Dos sembla que s'ajupin a mirar el terra	
S'ordenen amb un ordre lògic i assenyat	
Són com soldats que vigilen l'horitzó	
Connecten el cel i la terra	
Són el símbol de virtuts passades	

20. Aquesta secció és una mostra dels viatges que, a causa de la feina com a diplomàtic, Carner va fer al llarg d'aquells anys. Fixa't en quins són els referents d'espais físics i situa'ls en el mapa.

Caldria que situessin en el mapa, de forma aproximada, Barcelona, Gènova (Quarto dei Mille), Macuto (Veneçuela), França. Es podria investigar en la vida de Carner i veure quins anys va passar exactament a cada lloc i en quin ordre va fer aquests viatges. L'activitat es pot fer amb el programa ThingLink, que permet associar punts en una imatge a textos o altres enllaços.

21. “Fruiterar florit” és un conjunt de 4 poemes breus i un sonetí que protagonitzen arbres fruiters al punt de flor. Amb què podem identificar la florida, en termes generals? Relaciona cadascuna d’aquestes actituds o lliçons de vida amb el poema adequat.

- a) La primavera és un renaixement:
- b) Somnis adolescents:
- c) Egocentrisme:
- d) Tothom viu a la seva manera:
- e) Despreocupació:
- f) La felicitat és breu:

22. Un dia, quan vivia a Gènova, Josep Carner va tornar de treballar i es va trobar que havien talat l’arbre que hi havia davant de casa seva i que tant li agradava. L’endemà, amb la seva família, es mudaven de casa. Carner té el do de construir el poema sovint a partir de realitats tangibles, fàcilment identificables. D’aquesta observació de la realitat, que se li apareix de forma quotidiana, n’extreu el tema, la bellesa i la saviesa subtil del poema. Amb què compara l’Eucaliptus de Quarto dei Mille? Què amaga el Presseguer florit que només pot conèixer el poeta?

Cal que entenguin que la descripció que fa Carner en les primeres meitats d’aquests poemes és una preparació per a la idea o comparació final que vol transmetre. Prepara un ambient propici per l’esclat final.

- ❖ 23. A “Els cocoters de Macuto” Carner descriu una imatge, que troba per atzar, novament, i que diu que l’acompanyarà la resta de la seva vida, fins als moments més durs o finals. Penseu en algun record íntim vinculat a la naturalesa. Escriviu un text sobre aquesta imatge i per què penseu que sempre més la recordareu.

La idea és que puguin vincular, com fa Carner amb els poemes, un record associat a la natura, a un record i lliçó de vida. Han d’aconseguir pensar i relacionar el sentit de per què recorden aquesta imatge i per què pensen que no l’han oblidada.

Sessió 4. Les estampes, 1

Aquesta és la secció central del llibre, la que conté més poemes amb diferència. El poeta, a poc a poc, es va acostant al món que l'envolta, i va fent-te retrats, imatges, estampes, que són una descripció de la natura i de la societat tamisada pel seu subtil punt de vista.

24. Sovint, Carner juga amb incloure elements mitològics dins del seu poema. Éssers fantàstics que només el poeta, gràcies a la seva habilitat per descriure el món de forma singular, pot veure. La primera de les estampes és dedicada a "Venus". Fixa't en aquest quadre, *El naixement de Venus*, de Botticelli. Explica quins elements trobes que hi ha en comú en aquest quadre amb l'estampa que descriu Carner.

A banda de la protagonista, hi ha la ubicació del poema amb la platja a tocar del bosc, les ones del mar bronzint a la conquilla, l'efecte del vent... Parlar d'aquest quadre també ens pot servir per vincular, és clar,

literatura i història de l'art i veure el tractament que fan els dos artistes d'un mateix tema.

25. A mesura que va avançant la secció, hi anirem reconeixent un paisatge amb el qual el poeta s'identifica. Un primer exemple el tenim amb "Casa que fou de pescadors". Destrieu, dins del poema, els elements i els objectes que el narrador hi veu dels que ell s'imagina. Després, penseu en algun lloc o espai que conegueu i del qual podeu imaginar una vida diferent de la que realment tenen.

Poden pensar en una casa, un edifici concret, una botiga, un jardí públic... Llocs de la seva quotidianitat, pels quals hi passin sovint, que puguin imaginar-se amb una existència secreta que els faci il·lusió.

26. La secció "Les estampes" fa una volta al calendari. Els primers poemes se situen a l'estiu, després passa a poemes de tardor, d'hivern i acaba amb les orenetes de la primavera. És una tècnica d'ordenació que Carner ja va fer servir, per exemple, a *Auques i ventalls* (1914) i que tornaria a fer servir, anys més tard, a *El tomb de l'any* (1966). Seleccioneu 4 poemes diferents, un per a cada estació, i destaqueu els exemples de cada poema que us permeten saber en quina època de l'any s'ubiquen.

Es poden orientar per elements temporals que venen donats pel títol, és clar, Com "Pleniluni de Juliol", "Novembre" o "Quaresma", però seria interessant, i d'un nivell més avançat, que busquessin elements de la naturalesa dins del poema, que permetin fer també aquesta classificació.

27. A les "Cançons del llogarret" Carner escriu sis poemets que descriuen situacions d'un poble minúscul. Novament, hi trobem la vinculació de la natura viva amb actituds humanes. Podem centrar-nos en una actitud concreta i veure com, aquesta operació literària, no només la va

practicar Carner. Llegiu atentament els dos textos següents, de Mercè Rodoreda i de Josep Carner, i contesteu les preguntes.

FLOR ORGULL

En un prat és sempre la més alta. Créixer entre l'herba de les llunetes li fa creure's que és algú. Totes les flors de la pomera es pensa que són germanes seves, flors de llum, i que ella és l'única flor de la terra, filla de l'aigua i del sol. Si el noi més petit de la masia la cull i comença a **desfullar-la**, es resisteix. El martiri equival a l'antic **esquarterament**: quatre cavalls, ben lligats un a cada membre, estirant durant hores i hores. Fins que cada cavall arrossegava un membre ple de sang. Si la Flor Orgull mor així, ni piula.

Mercè Rodoreda, *Viatges i flors* (1980)

Esquarterament:

Desfullar-la: treure els pètals d'una flor.

L'ORGULLÓS

Dalt de tot de la muntanya,
sol, hi ha un pi de vell brancam,
dalt de tot de la muntanya,
i és més fort que el roquissam,
i menysprea el vent i l'àguila:
sap que ha de morir d'un llamp.

27.1. L'orgull és una actitud profundament humana. Expliqueu quines són les característiques d'algú orgullós que podem deduir a través, tant del text de Rodoreda com del de Carner.

Amb quins adjectius o situacions les equipara?

27.2. En tots dos poemes es parla de com poden arribar a la mort tant la flor rodorediana com l'arbre carnerià. De quina manera poden arribar a morir cadascun? Mostren resistència a deixar d'existir?

27.3. Un dia un estudiant va dir que el poema "L'orgullós" el feia pensar en Cristiano Ronaldo. Penseu en algun altre personatge públic famós (esportista, polític, cantant, actor...) que us sembli orgullós i digueu quines de les seves actituds i comportaments podríem equiparar amb algun d'aquests dos textos.

28. Els poemes "Porta d'hostal" i "Humil" comencen a fer la descripció de cert paisatge humà dins de la ruralitat. Rellegiu-los atentament i escriviu una descripció en prosa sobre algun d'aquests dos personatges. La descripció ha d'incloure tant elements físics, com de descripció mental dels protagonistes, a partir de la informació que ens dona Carner als poemes.

La descripció es pota acompanyar fins i tot d'un dibuix o il·lustració que acompanyin visualment l'estampa descrita.

- ❖ 29. Moltes de les estampes del llibre coincideixen amb records del passat i la sensació que projecten sobre el present. Un d'aquests és "El retorn al poble". En aquest poema hi ha el reconeixement d'un espai íntim a partir de les diverses propietats sensorials. Digues quins exemples permeten els sentits (vista, olfacte, tacte) de reconèixer el seu poble. Finalment, quin és l'element que permet retrobar-lo amb seguretat?
- ❖ 30. Compareu el poema "El retorn al poble" amb la cançó de Joan Manuel Serrat, "El meu carrer" (*Serrat 4, 1970*). Quins elements tenen en comú? Fixeu-vos en els versos finals de la cançó "I a poc a poc se'm fa malbé el meu carrer". Què vol dir amb aquestes paraules?

El meu carrer
 és fosc i tort,
 té gust de port
 i nom de poeta.
 Estret i brut,
 fa olor de gent
 i té els balcons plens
 de roba estesa.

El meu carrer
 no val dos rals:
 són cent portals
 trencats a trossos
 i una font on
 van a abeurar
 infants i gats,
 coloms i gossos.

És un racó on mai no entra el
 sol,
 un carrer qualsevol.

El meu carrer
 té cinc fanals
 perquè els xavals

llancin pedrades.
Hi ha una pensió
i tres forns de pa,
i un bar a cada cantonada.

El meu carrer
és gent d'arreu
que penca i beu,
que sua i menja,
i es lleven amb el primer sol,
i van al futbol cada diumenge,
o a fer esparral al volantí,
o a fer un dòmino amb vi.

El meu carrer
és un infant
que va berenant
pa amb oli i sucre,
i juga a daus
i a "cavall fort",
mig bo, mig bord
escolà i cuca.

El meu carrer
del barri baix
viu al calaix
de les baldufes,
amb patacons,
i l'àlbum 'Nestlè'

i ells trossos
d'una vella estufa.

I a poc a poc se'm fa malbé
el meu carrer.

Poden destacar-hi, més enllà dels elements descriptius, la identificació a partir d'elements sensorials com la vista, l'oïda i l'olfacte. També el vincle sentimental amb alguna cosa del passat, de la infància, que s'ha perdut i ja no es pot recuperar.

Joan Manuel Serrat

31. La idea de retorn als orígens i la sensació que produeix Carner també la va tractar al poema “Retorn d’un vell” (*Poesia*, 1957). Compareu la conclusió d’aquest poema amb el de “El retorn al poble”. Són iguals? Hi ha una visió diferent?

RETORN D'UN VELL

Tornant amb l'esperança
banderejant al cim, la nau avança:
el delit, en la proa, és un instint.
I tanmateix a popa fa un vell, emmantellant-se
contra qui sap quina futura esgarrifança:
--Hom troba tot sovint
els cors banyats d'absència i les ciutats dormint;
fins en aquell indret que vostre fou,
passeu i ja no us veuen, mireu i ja no hi sou.

Cal que els alumnes es fixin, no només en la vinculació del jo poètic amb l'espai al qual retorna, sinó també la manera com aquest lloc rep el jo poètic.

- ❖ **32. Penseu en algun lloc o espai important de la vostra infància, i intenteu fer-ne una descripció en forma d'estampa, que capturi els elements essencials a través de referents sensorials com fa Carner.**

La descripció hauria d'incloure elements de reconeixement a partir de la vista, l'oïda i l'olfacte, com a mínim. També podria incloure el tacte i el gust, és clar. Ha de ser un lloc important, especial, i ha de quedar clar, amb la descripció, per què ho és.

Sessió 5. Les estampes, 2

A diferència d'altres reculls anteriors, que tenien la ciutat com a teló de fons, a *El cor quiet* hi predomina el paisatge més abocat a la naturalesa. Amb composicions que dibuixen estampes de muntanya i estampes de mar.

33. Compara les composicions “El sol a muntanya” i “Mar de diumenge”. Digueu quina de les característiques associa el poeta a cadascun d'aquests paisatges.

Els alumnes han de veure la sensació de pau que transmeten tots dos llocs. Però com el paisatge marí està condicionat per la visió humana (cristiana) del paisatge i el muntanyenc, en canvi, pels elements naturals que condicionen la vida dels pagesos.

❖ **34. A poc a poc, Carner va incorporant el paisatge humà als seus poemes. Ho fa, però, progressivament. Primer, convertint elements inanimats en objectes amb qualitats humanes. Aquesta és una de les seves grans virtuts, la projecció imaginativa cap a tot el que li ve donat pel món. Feixeu-vos en els dos poemes anomenats “Idil·li” (43, dins «Cançons del llogarret» i «48»). Compareu quins elements dels poemes mostren aspectes relacions amoroses humanes entre els elements naturals (arbre-font) i els vehicles (barqueta-tartana) protagonistes dels poemes.**

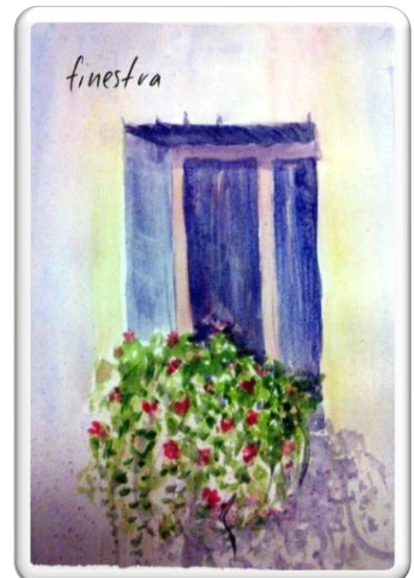
És necessari destacar l'actitud d'embadaliment de l'arbre del pont enamorat, i com el moviment de les seves branques el delata. Cal explicar, a la vegada, el mecanisme retòric que fa Carner quan converteix la imatge simultània d'observar una barqueta pel mar i, per la carretera que el ressegueix, una tartana. I com converteix aquesta imatge, el

trajecte per mar i el trajecte per carretera paral·lels, en un idil·li entre els dos vehicles, que podrien desitjar-se però mai trobar-se. Com el faune, l'ésser mitològic que habita als boscos. I la sirena, l'ésser mitològic que habita al mar. El pi, pengim-penjam, amb el to col·loquial de l'expressió, se situa al mig.

35. A “Els tres altars” Carner homenatge tres objectes que li semblen representatius i imprescindibles d’una casa. El pou, que conté l’aigua que ens dona vida. La finestra, que és el forat per connectar amb el món exterior. I, la llar, que ens aporta el caliu de la llar i simbolitza la connexió entre generacions d’una mateixa casa. Penseu en quin element de la vostra casa us sembla més significatiu, simbòlic o important i feu-ne una descripció explicant-ne el per què.

La descripció es pot acompanyar d’alguna fotografia d’aquest espai de la casa que els sigui especial o singular.

36. “Dimecres de cendra”, “Quaresma”, “Processó a l’albada” i “Divendres sant” són una sèrie de poemes en què Carner descriu certs elements de la litúrgia cristiana pels volts de la Setmana Santa. Investigueu en què consisteixen aquestes tradicions de les quals parla Carner. Per què es posa una creu de cendra al front? Qui era la vella Quaresma? Heu assistit mai a una processó? Vosaltres teniu algun tipus de ritual religiós que també hagueu de complí cada any? O alguna creença espiritual de tipus més personal?

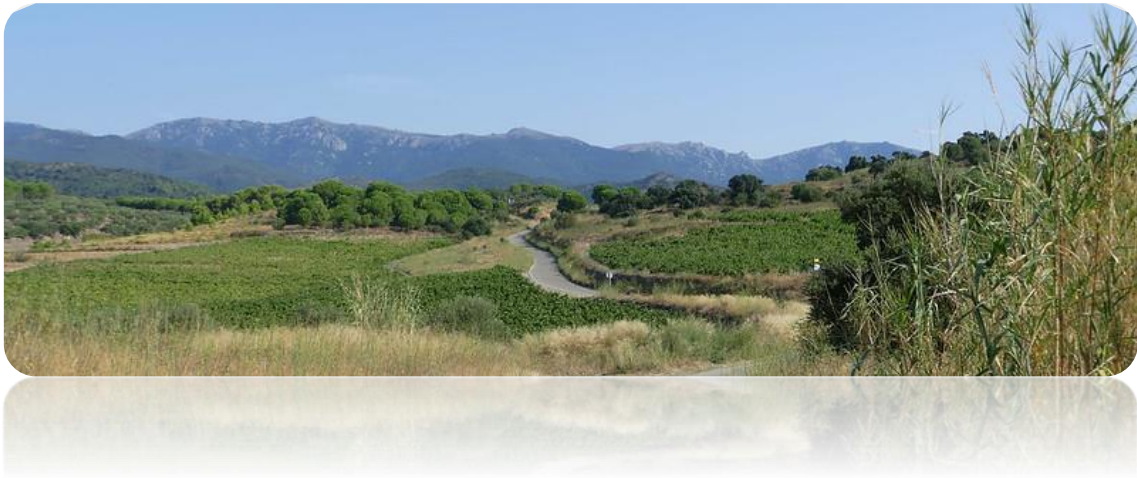
Per poder entendre aquests poemes cal tenir clars certs contextos de la tradició cristiana per aquest motiu és important que investiguin aquests aspectes que, fins no fa tant, formaven part de l’imaginari col·lectiu.

La Vella Quaresma

❖ 37. Un dels poemes ubicats pràcticament al centre del llibre és “Cançoneta incerta”, una de les composicions més reconegudes de Carner. Aquest poema, que manté l’estructura formal d’una cançó popular, d’una cançó de camí, esdevé una metàfora senzilla i eficaç

de tots els camins que podem emprendre a la vida i que mai no sabrem si ens porten o no a la felicitat.

Compareu aquest poema de Carner amb el poema de Maria Cabrera “Cançoneta leu i plana” (títol que la poeta gironina manlleva, al seu temps, del trobador Guillem de Berguedà). Quines dicotomies mostren tots dos poemes? Els camins que agafem a la vida depenen de la nostra personalitat, dels nostres desitjos?

Cançoneta leu i plana

que sóc que no sóc la veïna

que sóc que no sóc una

estranya

que ploc que no ploc:

pedregada!

que faig i desfaig la corrandà

que sóc que no sóc una espina

que sóc que no sóc

maltempsada

que·t faig que no·t faig mala

cara

que ho dic tot que no dic

paraula

que sóc que no sóc que m'oblid

que corro més lluny que l'speed

que callo i em menjo el desig

que calla i enfonsa'l al pit

que visc que no visc lluny d'aquí
que caic que no caic terra
endins
que tot es confon: déus i nits
que vinc com l'*speed* ja t'ho he
dit

que sóc que no sóc un morter
que pans i porrons i alegria

que·m giro i de cop fot mal
temps
que calla collons i fes via

que sóc que no sóc camí ral
que sóc que no sóc tramuntana
que pugis amb mi al darrer cim
que pugis amb mi fins l'albada.

És cabdal remarcar la similitud entre la idea de cançoneta, aparença lleugera, de cançó popular, amb el missatge real que s'hi amaga. En tots dos poemes hi ha una descripció, més objectiva o més personal, de quines són les actituds vitals amb les quals podem encarar la nostra existència. Com hem de decidir constantment entre cruïlles de camins que tenen a veure, també, amb les basculacions de la nostra personalitat. Com la nostra existència és anar fent un camí.

- ❖ **38. Després de llegir i comparar els poemes de Josep Carner i de Maria Cabrera, penseu en quins són els aspectes de la vostra personalitat que ja teniu clars i quins no. Quines són les vostres virtuts i els vostres defectes. Escriviu una descripció de com us imagineu que serà el vostre futur d'aquí a 15 o 20 anys. Ha de ser la descripció d'una imatge concreta, però que pugui definir de forma precisa com us penseu que serà el "vostre lloc al món". Podeu imaginar-vos en un lloc de feina concret, en una ciutat, poble o habitacle en particular, envoltats de persones o completament sols, etc.**

Cal remarcar la idea que el text ha de ser una “estampa”, una imatge. Un text descriptiu que, alhora, reflecteixi els assoliments vitals desitjats en aquest camí incert que és la vida.

❖ **39. Un epigrama és una composició breu que, de forma enginyosa o fins i tot satírica, expressa un pensament a partir d'una imatge concreta. Altres autors contemporanis de Carner, com Josep maria de Sagarra van practicar l'epigrama satíric amb gran freqüència, com per exemple aquest, dedicat als Hotels Husa, una cadena molt important de Barcelona:**

«Hem menjat amb molta gent,
a vegades amb gentussa,
però mai tan malament
com als hotels dels Husa⁷»

Josep Maria de Sagarra

Carner va practicar aquest gènere poètic diverses vegades. Per exemple, va dedicar el llibre *Arbres* a la seva segona muller amb aquest epigrama:

EPIGRAMA A EMÍLIA

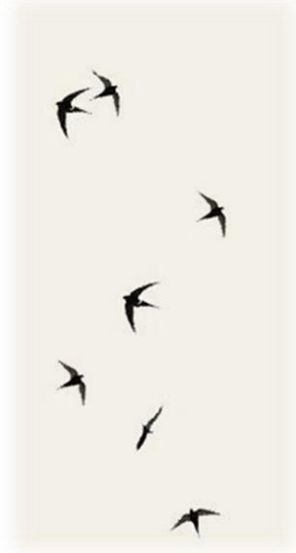
En arbres que em parlaren en plana o en pujol,
tendres o vells, de soques balmades o bé llises,
deixí, per a l'enveja del vianant tot sol,
una E i una J incises.

⁷ Els Hotels Husa són una de les cadenes hoteleres més importants de Barcelona. El seu propietari és, actualment, el famós expresident del Barça Joan Gaspart.

El poeta hi projecta la imatge de l'enamorat que va gravant a l'escorça de tots els arbres que troba les inicials del nom de la seva dona (Emília) i del seu (Josep), perquè tota la resta de passejants del lloc coneguin el seu amor. A *El cor quiet*, tanca la secció «Les estampes» amb un epigrama dedicat "A una oreneta"

A UNA ORENETA

Ofeguen els teus xiscles d'alegria
el mot inútil i la vil cançó;
i tes ales, ja prop, ja en llunyania,
frenètiques esborren la lletjor.

Penseu en alguna persona, animal, objecte que us resulti atractiu, del qual vulgueu destacar alguna característica concreta, alguna imatge que sobresurti i que el defineixi. Intenteu escriure'n un epigrama similar al que fa Carner dedicat a l'alegria que porta, cada any, l'arribada de les orenetes amb el seu vol exaltat.

Aquesta activitat ens pot servir de pont per passar a la sessió següent dedicada a "Les adreces".

Sessió 6. Les adreces

A la penúltima secció del llibre, es confirma l'aproximació del jo poètic a la resta d'humans. La solitud inicial, ha deixat pas a un contacte, primer amb la natura, després amb la societat (vista de lluny, però); i, ara, finalment, amb les persones. Els poemes de «Les adreces» estan dedicats a unes efemèrides concretes, com celebracions, litúrgies o commemoracions.

40. Els dos primers poemes mostren dues cares d'una mateixa moneda. El primer, celebra "La naixença d'un noi". El segon, es dedica a "Un nin que morí". Fixeu-vos en la diferència de lèxic i de protagonistes que hi ha en un i altre poema. Esmenteu els elements que celebren l'arribada del noi al món del primer poema. Es tracta sempre d'éssers vius o de persones? Compareu-ho amb el segon. Carner parla d'una ànima, amb què la relaciona?

La idea és que els alumnes es fixin que en el primer poema Carner posa en marxa el recurs de dotar de vida objectes de la casa. És a dir, amb l'arribada de la nova vida, prenen també actituds humanes el sostre, la llinda, el roser, el gos o el gall. En canvi, en el segon, l'ànima del nin mort es vincula amb elements fugaços i eteris, com el guspireig, el cel, el borriçol o la rosada del matí.

❖ **41. Tant "En una diada onomàstica" com "En unes noces" o "A una núvia" són poemes circumstancials. És a dir, poesies dedicades a amics per celebrar-ne el sant o el matrimoni. Poemes que immortalitzen un moment vital digne de ser recordat. Per exemple, és possible que "En unes noces" fos recitat pel mateix Carner durant**

el banquet de celebració de la boda. Us semblen bons motius per inspirar-vos un poema celebrar el sant o el matrimoni?

Penseu en una persona important per a vosaltres (preferiblement un company o una companya de classe) i en quin dia o quina acció seria destacable de ser immortalitzat. Escriviu-li un text de dedicatòria que, posteriorment, haureu de llegir en veu alta davant la resta de la classe.

El text pot immortalitzar una festa d'aniversari, un partit de futbol mític jugat al pati de l'escola, el dia que van fer un primer petó, el dia que van aprovar un examen de recuperació de català... Es pot incloure l'humor i el valor irònic a l'hora de fer-ho, no cal posar-se a recordar moments veritablement intensos, si no ho volen.

Bases d'orientació. El text ha de contenir...
Una lloança del company/a
Una explicació d'on prové l'amistat
Un record en comú amb el company/a
Una justificació de la importància del dia que se celebra
Un desig de cara a un futur en comú

La lectura	
Aspectes	Sortirà bé si...
Volum	La lectura té un volum adient i amb variacions segons el contingut.
Entonació	Hi ha diversitat d'entonacions segons la prosòdia de cada frase i els signe de puntuació.
Paraules clau	S'han remarcat les paraules que són més simbòliques o emotives.
Silencis	Els silencis s'han administrat bé per afegir-hi valor dramàtic o generar expectatives.
Ritme	El ritme és adequat al tipus de text i a la temàtica.
Fonètica	Es pronuncien bé els sons vocàlics i consonàntics, es fan bé els ensordiments, sonoritzacions...

42. Els dos darrers poemes de la secció «Les adreces» tenen en comú el fet de relacionar la dedicatòria amb la mateixa creació del poema. “A unes glicines penjant damunt d’una casa de nuvis” veiem com la llaor a les flors li serveix, finalment, com a inspiració dels seus versos. El darrer dels poemes, dedicat a la seva bona amiga i confident, la poeta mallorquina Maria Antònia Salvà, descriu el punt just en què ella comença a parlar. I imagina com això podria arribar a ser l’avantsala dels seus versos (el cant). Són, per tant, poesies que, entre d’altres, també parlen de la creació lírica.

- Què amaguen les abelles i les glicines del balcó? Podem entendre que els versos també s’oculten rere imatges belles?
- En quin sentit Carner es compara amb les abelles? Com són els seus versos?
- Quins adjectius es fan servir per definir Maria Antònia Salvà? Són els mateixos que podríem emprar per mirar de definir un poema?

Balcó de glicines

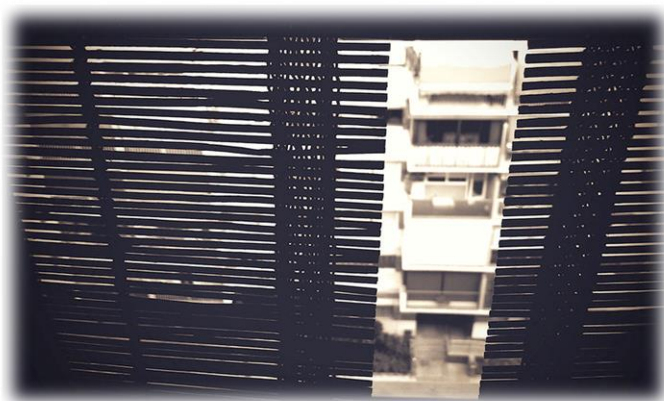
Maria Antònia Salvà
(1869-1958)

Sessions 7 i 8. L'assenyament i activitat final

En aquesta darrera secció del llibre es completa el viatge espiritual del recull. El jo poètic assumeix amb humilitat els neguits que comporta la vida i crea aquest nou substantiu, "assenyament", per definir l'actitud amb la qual cal encarar-la. Per comprovar-ho podem contraposar alguns dels poemes de la 1a secció, «Les nits», amb aquesta darrera.

43. Rellegiu el poema "A mig son" de la 1a secció i compareu-lo amb el poema "Interval" de l'última. Plantegen la mateixa escena? Quina diferència hi ha entre l'actitud del protagonista entre un i altre poema?

Cal que vegin que en totes dues composicions el jo poètic es desperta al bell mig de la nit a la seva habitació. En el primer dels casos té por i neguit, tots els sorolls el fan sentir insegur.

En el segon, en canvi, aquest fet s'encara amb una actitud de pau gràcies a la confiança en Déu. El parlant es pot tornar a adormir amb calma.

44. Uns altres poemes que podem contraposar entre les dues seccions són "Nit de Sant Joan" i "L'home que fa giravoltar l'espasa". En tots dos casos es parla de la bogeria. D'una dona, en el primer cas, i d'un home, en el segon. Exposeu quins elements en els dos poemes demostren aquesta suposada follia. Digueu amb quina actitud els observa el jo del poema. Hi ha alguna diferència de mirada entre l'un i l'altre?

S'ha de ressaltar la diferència de la imatge de bogeria que hi ha en la dona del primer poema i l'home del segon. La solitud d'aquests personatges que viuen en un món paral·lel mentre la resta els observa.

45. En aquesta darrera secció hi ha uns quants poemes dedicats a conceptes concrets, com si fossin personificats. "En companyia" (Desig i Recança), "Poema de la Contrarietat", "Cançó de la Mudança", "Santa Paciència" són composicions que, com el seu nom indica, es dediquen a sentiments que afecten els humans a partir de determinats moments vitals. Exposeu quines valoracions fa Carner d'aquests sentiments o conceptes. Són positius o negatius? Hi ha una adhesió completa o és sempre ponderat?

Els alumnes han de veure que aquests són els conceptes que expliquen el trànsit operat pel poeta des de la primera secció fins a l'última. És a dir, que la valoració de sentiments com la contrarietat o la mudança és una assumpció de la maduresa vital, de l'assenyament. D'entendre que la vida és sempre la combinació d'aspectes positius i negatius (desig-recança) i que fer-se gran comporta assumir-ho.

46. Fixeu-vos que gran part dels poemes de la pregunta anterior tenen forma de cançó. Què creieu que aporta aquest forma estròfica, de versos d'art menor, a aquests poemes? Es vol transmetre una idea de poesia popular? De cant que ens pot afectar a tots els lectors d'una forma o altra?

Que Carner escrigui aquests poemes amb aquestes formes és una manera d'aproximar conceptes que poden semblar vagues o difícils de definir a una expressió que l'acosta a la senzillesa. Per molt que no s'hi pensi, o no en siguin conscients, són sentiments que totes les persones

viuen en un moment o altre de la vida. Carner els dedica cançons de caire popular per demostrar que hem d'assumir-les com una part més, natural, del nostre pas pel món.

47. El poema "Temença" reprèn la idea de la vida com a camí que havíem vist a "Cançoneta incerta". En aquest cas, mostra la por d'haver escollir o no el camí correcte. O de pensar que el trajecte recorregut fins ara potser no ha valgut la pena. Reflexioneu sobre la vostra vida fins ara. Què creieu que podeu deixar del vostre pas pel món? És important deixar una petjada de la vostra existència per a la posteritat?

Poden pensar en activitats que hagin fet al llarg de la vida i que els semblin significatives. També es pot encarar la tasca d'una manera més íntima i entendre la importància del pas pel món com una manera d'haver fet feliços la família i els amics que els envolten.

48. "El castell de l'Oblit" és el darrer dels poemes del llibre i un dels més crítics o susceptible a diverses interpretacions. En el conjunt del llibre, pot significar l'acceptació definitiva de la petitesa de l'existència humana. Els humans vivim però estem condemnats pel pas del temps, en un moment o altre, a l'oblit definitiu. Potser —proposa Carner— els poemes d'*El cor quiet* poden ser un humil intent de mostrar, per a la posteritat, què significava la vida i la visió que ell en tenia.

Carner situa l'Oblit, personificat, en un castell vora el mar. A quin lloc imagines que pot viure l'Oblit? Pensa en quin espai, recòndit o amagat, van a parar totes aquelles coses o persones que oblidem. És un lloc físic concret? O un espai imaginari?

❖ **49. Activitat final.** Ara que ja heu llegit tot el llibre i heu resseguit, amb el poeta, el camí que us proposava, repreneu els conceptes que va tractar de definir durant la primera sessió introductòria.

Seny, Oblit, Follia, Fe, Ànima, Dedicatòria, Maduresa,
Joventut, Abnegació, Espiritualitat, Somnis, Saviesa,
Humilitat, Identitat, Paciència, Desig, Recança, Bellesa

Feu grups a classe de 3 o 4 alumnes i assigneu a cada grup 4 o 5 cinc dels conceptes de la llista.

Cada grup ha de preparar una exposició oral en què els alumnes:

- **Heu de poder definir aquests conceptes a partir del que exposa Carner en els seus poemes.**
- **Heu d'associar cadascun d'aquests conceptes a poemes o versos concrets del llibre on els sembli que apareixen.**
- **Heu de demostrar el recorregut espiritual que es fa d'aquests conceptes al llarg de les seccions.**
- **Heu d'exposar quina idea en teniu vosaltres d'acord o en desacord amb el que en diu Carner.**

Us sembla important tenir seny a la vida? Creieu en l'ànima de la natura i els objectes que ens envolten? Quan podem considerar que hem assolit la saviesa? Hem de viure amb humilitat? Per què busquem sempre la bellesa? Què en farem, del desig, si trobem l'amor?

Aquestes són algunes de les preguntes que podeu contestar-vos, personalment, a mesura que prepareu l'exposició.

La resta de grups avaluaran les exposicions dels seus companys a partir dels següents paràmetres:

Pauta d'avaluació del discurs oral:

Nom:								
Velocitat	Massa lenta		Massa ràpida		Adequada		Molt adequada	
Intensitat	Massa baixa		Massa alta		Adequada		Molt adequada	
Entonació	Monòtona		Emfàtica		Adequada		Molt adequada	
Ritme	Monòton				Adequat		Molt adequat	
Pauses	Poc marcades		Massa llargues		Adequades		Molt adequades	

Rúbrica d'avaluació del discurs:

Avaluació	Sí	No
Han definit bé els conceptes escollits		
Han associat correctament els conceptes a poemes o versos		
Han mostrat la visió d'aquests conceptes al llarg de les seccions		
Han posat exemples de més d'un poema		
Han justificat la seva discrepància o no envers la visió carneriana		
Han fet una presentació ordenada, equilibrada i coherent		
Han fet una presentació atractiva visualment		
Han tingut cura de la llengua pel que fa a l'ortografia, la sintaxi, la gramàtica, etc.		

Bibliografia

- ❖ BADIA, Joan i CASSANY, Daniel. (1994) «La classe de literatura, avui». *Articles de didàctica de la Llengua i de la Literatura*, núm. 1, p.7-13. Barcelona. Graó.
- ❖ CABRÉ, Lluís & ORTÍN, Marcel (1985). *“El cor quiet” de Josep Carner*. Les Naus d’Empúries.
- ❖ CABRERA I CALLÍS, Maria (200). *La matinada clara*. Il·lustracions de Maria Alcaraz i Frasquet. Editorial Accent.
- ❖ CALDERER, Lluís (1984) “Estudi introductor” a *El cor quiet*. El Garbell, Edicions 62.
- ❖ CARNER, Josep (1964) *Les Bonhomies*, A.C. Cara i Creu, edició i pròleg de Joan Fuster.
- ❖ CARNER, Josep (1992) [1957]. *Poesia*. Text de l’edició de 1957 revisat i establert per Jaume Coll. Quaderns Crema.
- ❖ CARNER, Josep (2004) [1953] *Arbres*. Introducció, edició i apèndixs de Jaume Coll. Edicions 62, El Cangur Butxaca, Barcelona.
- ❖ COLL, Jaume (2018) “Preliminars” a *El cor quiet*. Edicions 62, educaula62.
- ❖ FERRATÉ, Joan (1987) *Catàleg general (1952-1981)*. Poesia dels Quaderns Crema.
- ❖ FERRATER, Gabriel (2010), *Les dones i els dies*, Edicions 62, La Butxaca.
- ❖ MEDINA, Gemma (2019) *El cor quiet de Josep Carner. Guia de lectura*. Llengua catalana i literatura. Editorial Cruïlla.